

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
KOČEVJE, KRŠKO,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

Letnik XVII.

Novo mesto, 4. septembra 1980

Št. 19

VSEBINA

OBČINA ČRNOMELJ

150. Statut občine Črnomelj

OBČINA METLIKA

151. Popravek in dopolnilo „Sklepa o določitvi zemljišč, ki so namenjena za kompleksno stanovanjsko gradnjo na Vejarju v Metliki“

Občina Črnomelj

150.

STATUT OBČINE ČRNOMELJ

Izhajajoč iz temeljnih načel Ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije in Ustave Socialistične republike Slovenije, upoštevajoč pozitivne družbene in politične spremembe, nastale zaradi hitrega in uspešnega razvoja materialne osnove in socialističnih samoupravnih odnosov v občini Črnomelj in v tejnji, da se:

- poudari razredni značaj družbe in odločilno vlogo delavskega razreda in vseh delovnih ljudi na vseh stopnjah odločanja o pogojih in sadovih njihovega dela;
- delovni ljudje in občani, organizirani in povezani v temeljnih samoupravnih organizacijah družbenopolitičnih organizacijah in drugih organizacijah in skupnostih s pripravo, sprejemom in uresničevanjem tega statuta aktivno vključujejo v celotno preobrazbo samoupravnega družbenoeconomskega in političnega sistema, ki izhaja iz revolucionarnih izhodišč ustave in zakona o združenem delu;
- zagotovi dosleden razvoj vseh področij združenega dela in življenja v občini in svobodno menjavo dela na podlagi samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov;
- omogoča in zagotavlja solidarnost in vzajemnost, ki temeljita na zavesti delovnih ljudi, da lahko svoje trajne interese uresničijo samo po teh načelih;
- zagotovi pravica delovnega človeka, da uživa sadove svojega dela in družbenega napredka, in njegova dolžnost, da zagotavlja razvoj materialne osnove za lastno in družbeno delo in da prispeva k zadovoljevanju drugih družbenih potreb;

in zato, da se omogoči in zagotovi doslednejše uresničevanje oblasti in samoupravljanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v občini, je Občinska skupščina Črnomelj na seji Družbenopolitičnega zbora dne 16. 7. 1980 in na skupni seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti dne 17. 7. 1980

sprejela

STATUT OBČINE ČRNOMELJ

kot skupen dogovor delovnih ljudi in občanov v vseh oblikah samoupravnega povezovanja in združevanja v občini

I. poglavje

TEMELJNE IN SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Občina Črnomelj je samoupravna in temeljna družbenopolitična skupnost, zasnovana na samoupravljanju in oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi in občanov.

2. člen

V občini si delovni ljudje in občani zagotavljajo enak družbenoeconomiški položaj, uresničujejo in zagotavljajo pogoje za svoje življenje in delo, usmerjajo družbeni razvoj, uresničujejo in usklajujejo svoje interese, zadovoljujejo skupne in splošne potrebe, izvršujejo funkcijo oblasti in samoupravno urejajo druge družbene zadeve.

Delovni ljudje in občani uresničujejo svoje skupne interese ter urejajo razmerja v občini, organizirani v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v družbenopolitičnih organizacijah, z referendumom in drugimi oblikami osebnega izjavljanja, s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem, v delegacijah in po delegatih v občinski skupščini in skupščinah SIS in v drugih organih samoupravljanja, s statuti in drugimi samoupravnimi akti ter s predpisi in odloki, ki jih sprejemajo občinska skupščina in njeni organi.

3. člen

Vsakemu delavcu v združenem delu je zajamčeno, da pri uresničevanju pravice do dela, s sredstvi, ki so družbena lastnina v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v katerih dela in v vseh drugih oblikah združevanja dela in sredstev, skupno in enakopravno z drugimi delavci odloča o pogojih in rezultatih dela ter o zadevah in sredstvih v odnosih družbene reprodukcije in ureja medsebojna razmerja pri delu.

Delavci in delovni ljudje v občini neposredno in preko delegatov uresničujejo svoje družbenoeconomske in druge samoupravne pravice ter odločajo o zadovoljevanju svojih osebnih, skupnih splošnih družbenih potreb.

II. poglavje

TEMELJNE FUNKCIJE OBČINE

4. člen

Delovni ljudje in občani izvršujejo v občini oblast in samoupravljanje na vseh področjih, razen tistih, ki jih v skladu z ustavo uresničujejo v širših družbenih skupnostih.

Delovni ljudje v občini zlasti:

- ustvarjajo in razvijajo materialne in druge pogoje za življenje in delo;
- spremljajo, usmerjajo in usklajujejo gospodarski in družbeni razvoj;
- določajo, usklajujejo in uresničujejo svoje skupne interese in solidarno zadovoljujejo svoje potrebe;

- zagotavljajo in organizirajo opravljanje zadev skupnega splošnega pomena in v ta namen ustanovljajo skupne organe samoupravljanja in oblasti;
- zagotavljajo neposredno izvrševanje zakonov iz pristojnosti občine, ustavnih svoboščin, pravic in dolžnosti delovnih ljudi;
- varujejo zakonitost in organizirajo in uresničujejo družbeno nadzorstvo;
- organizirajo in uresničujejo družbeno samozaščito;
- organizirajo priprave na splošno ljudsko obrambo ter urejajo druga vprašanja s tega področja;
- skrbijo za smotrno izkoriščanje zemljišč in stvari v splošni rabi, skrbijo za urbanistično urejanje naselij in za varstvo človekovega naravnega okolja;
- z ustanavljanjem in organiziranjem komunalnih organizacij in služb in z gradnjo komunalnih naprav zagotavljajo zadovoljevanje življenjskih potreb občanov na teh področjih;
- skrbijo za varstvo matere, otrok in družine, za varstvo občanov, ki niso zmožni sami skrbeti zase, za borbe in civilne invalide vojne, za razvoj zdravstvene službe in za zdravstveno ter socialno varnost delovnih ljudi;
- skrbijo za zdravstveno varstvo živali;
- po načelih vzajemnosti in solidarnosti združujejo sredstva za graditev stanovanj ter denarna sredstva, pravice in dolžnosti samoupravno urejujejo;
- razvijajo varstvo, vzgojo in izobraževanje mladine in odraslih, skrbijo za razvoj kulturno prosvetnih organizacij in društev ter za varstvo kulturnih in zgodovinskih spomenikov in obeležij;
- oblikujejo kadrovsko politiko in skrbijo za njeno izvajanje;
- usklajujejo politiko zaposlovanja in poklicnega usmerjanja mladine;
- uresničujejo sodelovanje z drugimi družbeno-političnimi skupnostmi in tujimi ter mednarodnimi organi in organizacijami v okviru sprejete zunanje politike Socialistične federativne republike Jugoslavije.

5. člen

Občina Črnomelj je pravna oseba. Sedež občine je v Črnomlju.

6. člen

Občina Črnomelj je v sestavi Socialistične republike Slovenije.

7. člen

Občina Črnomelj ima svoj pečat. Pečat je okrogle oblike in obsega grb Socialistične republike Slovenije in napis „Socialistična republika Slovenija, Skupščina občine Črnomelj“.

8. člen

Občinski praznik je 19. februar, dan I. zasedanja Slovenskega narodno-osvobodilnega sveta, leta 1944, v Črnomlju.

9. člen

Ozemlje občine Črnomelj je določeno z zakonom.

O spremembah ozemlja občine odločajo vsi delovni ljudje in občani v Socialistični zvezi delovnih ljudi iz Zvezi sindikatov ter po postopku in v skladu s pogoji, ki jih določa zakon.

III. poglavje

FUNKCIJE OBČINE NA POSAMEZNIH PODROČJIH IN URESNIČEVANJE SKUPNIH INTERESOV

1. O. DRUŽBENI PLAN

10. člen

Delavci ter delovni ljudje in občani uresničujejo družbeno planiranje v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih v občini in v širših družbenopolitičnih skupnostih.

11. člen

Delavski razred in vsi delovni ljudje v občini z družbenim planiranjem zagotavljajo:

- skupno razvojno družbeno-ekonomsko politiko na podlagi samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, s katerimi se zagotavlja uresničevanje razvoja občine in širših družbenopolitičnih skupnosti;
- ekonomsko in družbeno kontrolo nad celotno družbeno reprodukcijo ter nad pogoji in rezultati združenega dela;
- usklajevanje odnosov v razvoju gospodarstva in družbe;
- obvladovanje stihijskega delovanja trga in razvojnih neenakomernosti v delovnih pogojih in pridobivanju dohodka;

- najugodnejše pogoje za razvoj proizvodnih sil in produktivnosti dela, nenehno izboljševanje materialnih in drugih življenjskih pogojev, ter vsestranski razvoj osebnosti delovnega človeka kot svobodnega družbenega proizvajalca in ustvarjalca.

12. člen

Dohodek je osnova planiranja samoupravnih organizacij in skupnosti ter planiranje v občini.

Družbeni plan občine, plani samoupravnih interesnih skupnosti in plani drugih dejavnosti, ki pridobivajo dohodek iz združenega dela materialne proizvodnje, morajo biti v skladu z dohodkom, ki ga planirajo temeljne organizacije združenega dela materialne proizvodnje.

13. člen

Srednjeročni družbeni plan je temeljni plan ekonomskega in družbenega razvoja občine in se sprejema za obdobje petih let.

Nosilci družbenega planiranja sprejemajo srednjeročne plane za enako obdobje.

Občina ima lahko dolgoročni družbeni plan.

Dolgoročni družbeni plan se sprejema za obdobje desetih in več let.

14. člen

V skladu z načelom sočasnega in stalnega planiranja so vsi nosilci družbenega planiranja v občini v obdobju, v katerem se uresničuje srednjeročni plan, dolžni nenehno spremljati, najmanj enkrat letno pa analizirati njegovo uresničevanje, da bi v skladu s cilji in nalogami srednjeročnega plana določili konkretne naloge za naslednje plansko leto ter sprejeli ustrezne smernice in ukrepe, s katerimi je treba nastopiti v prihodnjem letnem obdobju za uresničevanje srednjeročnega družbenega plana.

15. člen

Plan samoupravne organizacije oziroma skupnosti se sprejme na podlagi enega ali več poprej sklenjenih samoupravnih sporazumov o osnovah plana samoupravne organizacije oziroma skupnosti, plan občine pa na podlagi enega ali več prej sklenjenih dogovorov o osnovah plana občine.

16. člen

S samoupravnimi sporazumi in dogovori o osnovah plana se določajo skupni interesi in cilji in urejajo medsebojni odnosi, pravice, obveznosti in odgovornosti za njihovo uresničevanje.

Samoupravni sporazum in dogovor o osnovah plana je obvezen za tiste, ki ga sklenejo.

Občinska skupščina sme v mejah svojih pristojnosti določiti temeljnimi organizacijam združenega dela in drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim planske obveznosti brez njihovega soglasja.

17. člen

Organi upravljanja in drugi organi organizacije združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter organi občine so dolžni pravočasno organizirati in usmeriti pripravljanje samoupravnih sporazumov in dogovorov o osnovah plana, kakor tudi dajati nosilec družbenega planiranja na razpolago ustrezno strokovno in znanstveno utemeljeno gradivo kot osnovne orientacije za uresničevanje planov.

18. člen

Temeljne organizacije dela in druge organizacije združenega dela na področju komunalnih dejavnosti, energetike, vodnega gospodarstva, izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva, socialnega varstva, informacijske dejavnosti ter drugih družbenih dejavnosti sklepajo skupaj z zainteresiranimi organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in krajevnimi skupnostmi samoupravne sporazume o osnovah plana in planirajo svoj razvoj v skladu z možnostmi in interesi za pospeševanje proizvodnje in zadovoljevanje družbenih potreb.

19. člen

Samoupravne sporazume o osnovah plana samoupravnih interesnih skupnosti sklepajo samoupravne organizacije in skupnosti, ki so ustanovile samoupravno interesno skupnost ter vse organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki združujejo delo in sredstva v samoupravni interesni skupnosti.

Plan samoupravne interesne skupnosti sprejme skupščina samoupravne interesne skupnosti na podlagi samoupravnih sporazumov o osnovah njenega plana.

Pri sklepanju samoupravnih sporazumov o osnovah plana in pri sprejemanju plana samoupravne interesne skupnosti, ki je ustanovljena za opravljanje dejavnosti posebnega družbenega pomena, sodelujejo tudi pristojni organi občine.

20. člen

Samoupravne sporazume o osnovah plana krajevne skupnosti sklepajo temeljne organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti, ki imajo pravico in dolžnost, da v njej uresničujejo določene interese svojih delavcev oziroma svojih članov, samoupravne interesne skupnosti ter delovni ljudje in občani na način, ki ga določa statut krajevne skupnosti.

21. člen

Družbeni plan občine sprejme občinska skupščina na podlagi poprej sklenjenih samoupravnih sporazumov in dogovorov o osnovah plana.

Osnutek in predlog družbenega plana v občini pripravlja izvršni svet občinske skupščine na podlagi enega ali več dogovorov o osnovah plana in ga predloži občinski skupščini.

Izvršni svet je odgovoren, da se pravočasno določi delovni program priprave družbenega plana in opravijo vsa dejanja, ki so nujna za pripravo in pravočasno predložitev osnutka oziroma predloga družbenega plana v občini.

Izvršni svet obvešča občinsko skupščino o poteku dogovarjanja o osnovah družbenega plana in o drugih vprašanjih v zvezi s pripravo družbenega plana.

22. člen

Dogovore o osnovah družbenega plana občine sklepajo: skupščina občine, samoupravne interesne skupnosti, organizacije združenega dela, izvršni svet in druge organizacije oziroma skupnosti, po predhodni javni obravnavi med delavci v združenem delu ter delovnimi ljudmi in občani v krajevni skupnosti, na način, ki ga določata zakon in ta statut.

23. člen

Z družbenim planom občine se usklajujejo materialni in drugi odnosi pri uresničevanju ekonomskih, socialnih, kulturnih, stanovanjskih in drugih potreb delavcev in vseh delovnih ljudi ter usmerjata in usklajujeta gospodarski in družbeni razvoj v občini.

Družbeni plan občine Črnomelj vsebuje zlasti:

- temelje razvojne politike občine;
- ukrepe za zagotavljanje pogojev ekonomskega razvoja ter temeljne usmeritve za razvoj posameznih gospodarskih dejavnosti;
- temeljna razmerja o delitvi dohodka na splošno, in osebno rabo;
- pospeševanje komunalnih dejavnosti, stanovanjske graditve, prostorske in urbanistične ureditve ter izkoriščanja zemljišč in dobrin v splošni rabi;
- varstvo in izboljšanje življenjskega okolja;
- ukrepe, ki se nanašajo na krepitev obrambne sposobnosti in družbene samozaščite v občini;
- pospeševanje drugih dejavnosti, ki imajo pomen za življenje in delo delovnih ljudi in občanov v občini;
- obveznosti, ki jih je občina prevzela z dogovorom oziroma z dogovorom o osnovah družbenega plana Socialistične republike Slovenije ter z dogovori, sklenjenimi v okviru medobčinskega regijskega sodelovanja.

24. člen

Izvršni svet je dolžan spremljati uresničevanje sprejetega družbenega plana in mora skupščini v roku, ki ga sama določi, poročati o uresničevanju srednjeročnega plana, kakor tudi o ukrepih, ki jih je v mejah svojih pravic in dolžnosti sprejel ali jih namerava sprejeti oziroma ji predlagati, naj jih sprejme.

Če izvršni svet meni, da družbenega plana ne bo mogoče uresničiti, predlaga skupščini spremembe in dopolnitve družbenega plana.

2. 0. GOSPODARSTVO

25. člen

Občina usmerja razvoj gospodarskih dejavnosti, spremlja in analizira poslovanje organizacij združenega dela, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, jih spodbuja in podpira pri ukrepih za povečanje proizvodnje in produktivnosti dela pri uvajanju sodobne tehnologije, boljše organizacije dela in ekonomičnosti poslovanja.

Občina spodbuja poslovno-tehnično sodelovanje, ekonomsko in tehnično kooperacijo in integracijo, skupna vlaganja in druge oblike združevanja dela in sredstev.

Občina ustanavlja in podpira ustanavljanje gospodarskih organizacij združenega dela.

Združevanje sredstev se zagotavlja s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori.

26. člen

Občina skrbi za pospeševanje in razvoj kmetijske in gozdarske proizvodnje, zagotavlja smotno izkoriščanje kmetijskih in gozdnih

površin v družbeni in zasebni lasti, omogoča uvajanje sodobnih metod gospodarjenja in sprejema ustrezne ukrepe za razvoj kmetijskih gospodarstev.

Občina sodeluje pri ustvarjanju pogojev za združevanje in povezovanje zasebnih kmetijskih proizvajalcev v zadrugah in drugih oblikah združevanja kmetov in pomaga zasebnim proizvajalcem pri modernizaciji in preusmerjanju kmetij v skladu z družbenim planom občine.

27. člen

Občina skupaj s samoupravnimi interesnimi in krajevnimi skupnostmi podpira razvoj obrti, gostinstva, trgovine, turizma in drugih dejavnosti ter daje pobude in pomoč za napredek.

Občina si prizadeva za razvoj in organizacijo prometa in v ta namen usklajuje prometne linije, vozne rede in skrbi za čimboljše prometne povezave.

28. člen

Temeljne in druge organizacije združenega dela v občini, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitvami na debelo ter proizvajalne in druge organizacije združenega dela, s katerimi te trajno poslujejo, uredijo medsebojne odnose s samoupravnimi sporazumi.

Organizacije združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev na drobno, se morajo na način, ki ga določa zakon, dogovarjati o zadevah skupnega pomena, s potrošniki, organiziranimi v krajevnih skupnostih ter drugih samoupravnih skupnostih in organizacijah potrošnikov.

2. 1. Gospodarske dejavnosti posebnega družbenega pomena

29. člen

Z zakonom in odlokom občinske skupščine, ki temelji na zakonu, se določi, katere dejavnosti organizacij združenega dela, ki opravljajo gospodarske in druge dejavnosti, so posebnega družbenega pomena.

Občinska skupščina lahko z odlokom določi, da se posamezne odločitve temeljnih in drugih organizacij združenega dela o zadevah, ki so posebnega družbenega pomena, morajo sprejeti v soglasju z občinsko skupščino.

Poseben družbeni interes pri opravljanju gospodarskih dejavnosti posebnega družbenega pomena se zagotavlja s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori o pogojih in načinu opravljanja teh dejavnosti, s soodločanjem uporabnikov storitev in drugih zainteresiranih organizacij, predstavnikov ustanoviteljev, občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij o uresničevanju skupnih ciljev, o glavnem nemenu uporabe sredstev, o razvojnih programih in o temeljnih pogojih za pridobivanje dohodka in poslovanje, z njihovo udeležbo pri imenovanju in razreševanju poslovnih organov organizacij združenega dela, ki opravljajo te dejavnosti in z drugimi oblikami družbenega vpliva na opravljanje teh dejavnosti v skladu z zakonom, tem statutom in odlokom občinske skupščine.

Občinska skupščina spodbuja in sodeluje pri sklepanju samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov o pogojih in načinu opravljanja gospodarskih dejavnosti posebnega družbenega pomena.

2. 2. Stanovanjsko gospodarstvo

30. člen

Občinska skupščina načrtuje in zagotavlja razvoj stanovanjske graditve, sprejema urbanistično dokumentacijo, zagotavlja s prostorskimi plani smotno izkoriščanje stavbnega zemljišča in povezuje vse dejavnike, ki sodelujejo pri gradnji stanovanj.

Občinska skupščina posveča posebno skrb stanovanjskim potrebam občanov in družin, ki so po ustavi in zakonu deležne posebne družbene pomoči.

Občinska skupščina lahko z odlokom na podlagi zakona predpiše obveznost temeljnih organizacij združenega dela in drugih zavezancev, da iz dohodka izločajo in združujejo sredstva za graditev stanovanj in za pomoč delovnim ljudem in občanom z nižjimi dohodki pri graditvi in uporabi stanovanj.

31. člen

Stanovalci stanovanjskih hiš v družbeni lastnini, lastniki delov takih hiš, pričakovalci stanovanj, organizacije združenega dela in druge družbeno pravne osebe, ki vlagajo sredstva v družbeno stanovanjsko izgradnjo in organizacije, ki vzdržujejo stanovanja, uresničujejo svoje ustavne pravice, da v samoupravni stanovanjski skupnosti sodelujejo v skladu z zakonom in družbenim dogovorom

neposredno in po organih, ki jih sami vodijo, na področju stanovanjskega gospodarstva.

32. člen

V stanovanjski skupnosti se delovni ljudje združujejo neposredno in preko svojih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij, krajevnih skupnosti in drugih skupnosti. V tej skupnosti delovni ljudje zagotavljajo in združujejo sredstva za stanovanjsko izgradnjo, zagotavljajo družbeno pomoč, načrtujejo razvoj stanovanjskega gospodarstva, odločajo o uresničevanju programa razvoja in zaradi zadovoljevanja skupnih interesov, ciljev in potreb skupno s stanovalci upravljajo s skladom stanovanjskih hiš ter zagotavljajo smotno vzdrževanje, obnavljanje in izgradnjo stanovanj in poslovnih prostorov ter uresničujejo tudi druge skupne interese na področju stanovanjskega gospodarstva.

Delovni ljudje v stanovanjski skupnosti upravljajo z družbenimi sredstvi tako, da z njimi racionalno gospodarijo in skrbijo, da se ne zmanjšuje sklad stanovanjskih hiš in stanovanj ter poslovnih prostorov v stanovanjskih hišah v družbeni lastnini in da se s smotno stanovanjsko graditvijo ta sklad stalno povečuje.

2. 3. Komunalno gospodarstvo

33. člen

Svoje potrebe na področju komunalnih dejavnosti zadovoljujejo delovni ljudje in občani neposredno v krajevnih skupnostih ali preko organizacij združenega dela, ki opravljajo komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Delovni ljudje in občani si v krajevni skupnosti zagotavljajo izvajanje komunalnih dejavnosti s tem, da organizirajo opravljanje posameznih specifičnih komunalnih dejavnosti, združujejo v skladu s plani komunalnih dejavnosti sredstva za graditev komunalnih naprav in objektov ter uresničujejo druge skupne interese na področju komunalnih dejavnosti neposredno oziroma v organih krajevnih skupnosti.

34. člen

Da bi skupno in enakopravno odločali o planih komunalnih dejavnosti, o združevanju in uporabi sredstev za komunalne dejavnosti, o pogojih in načinu opravljanja komunalnih dejavnosti ter o uresničevanju drugih skupnih interesov na področju komunalne dejavnosti, delovni ljudi in občani preko svojih krajevnih skupnosti in organizacij s samoupravnim sporazumom ustanovijo komunalno skupnost.

35. člen

Organizacija združenega dela, ki opravlja komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena, je dolžna stalno in pod enakimi splošnimi pogoji zadovoljevati potrebe delovnih ljudi v občini, v krajevni skupnosti ter potrebe delovnih ljudi v organizaciji združenega dela.

36. člen

Občinska skupščina daje soglasje k dolgoročnim in srednjeročnim planom razvoja komunalnih dejavnosti v občini ter nadzoruje zakonitost dela komunalnih skupnosti.

2. 4. Stvari v splošni rabi

37. člen

Stvari v splošni rabi upravlja občina, če ni z zakonom drugače določeno.

Gospodarjenje s stvarmi v splošni rabi se lahko prenese samoupravnim interesnim skupnostim, krajevnim skupnostim, organizacijam združenega dela in drugim organizacijam in skupnostim pod pogojem, da se sredstva v splošni rabi ne morejo odtujiti ali prepovedati njihove uporabe brez soglasja občinske skupščine.

3. 0. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

38. člen

Za organizirano zadovoljevanje svojih osebnih in skupnih potreb po storitvah družbenih dejavnosti na področju vzgoje in izobraževanja, kulture in prosvete, telesne kulture, tehnične kulture, zdravstvenega varstva, varstva borcev, invalidov, civilnih invalidov vojne in drugih družbenih dejavnosti, se delovni ljudje in občani neposredno in po svojih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnosti ter drugih organizacijah in skupnostih povezujejo z delavci v organizacijah združenega dela, ki opravljajo storitve na področju navedenih družbenih dejavnosti, v samoupravne interesne skupnosti. V njih uresničujejo svobodno

menjavo dela, solidarnost in vzajemnost, enakopravno in sporazumno odločajo o opravljanju teh dejavnosti v skladu s skupnimi interesi, določajo politiko njihovega razvoja, združujejo sredstva za pospeševanje teh dejavnosti in opravljajo druge zadeve ter uresničujejo druge skupne interese, ki izvirajo iz narave odnosov na posameznem področju.

39. člen

Občinska skupščina in samoupravne interesne skupnosti skrbijo za razvoj družbenih dejavnosti in za uveljavitev posebnega družbenega interesa, zlasti pa, da so storitve organizacij združenega dela v teh dejavnostih ustrezne, zadostne, pravočasne in kvalitetne.

40. člen

Vprašanja obsega in kakovosti zadovoljevanja skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti ter njihovega financiranja, se na podlagi sprejetih programov in družbenih planov urejajo z družbenimi dogovori in s samoupravnimi sporazumi.

Samoupravne interesne skupnosti začenejo in organizirajo postopek samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja in pri tem enakopravno sodelujejo.

41. člen

Občinska skupščina je udeleženec vseh družbenih dogovorov oziroma samoupravnih sporazumov, s katerimi se zagotavlja posebni družbeni interes za družbene dejavnosti. Z dogovori oziroma sporazumi je treba doseči optimalno uresničevanje funkcij občine ter ob ustrezni uporabi načel solidarnosti in vzajemnosti tudi cilje socialne politike.

42. člen

Občinska skupščina ali skupščina samoupravne interesne skupnosti ustanavlja organizacije združenega dela za opravljanje družbenih dejavnosti.

43. člen

Vpliv delovnih ljudi in občanov na delo organizacij združenega dela, ki opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena, se zagotavlja s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori o pogojih in načinu opravljanja dejavnosti s soodločanjem uporabnikov storitev in drugih zainteresiranih organizacij, predstavnikov ustanovitelja, občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij o uresničevanju skupnih ciljev, o glavnih namenih uporabe sredstev, o razvojnih programih in o temeljnih pogojih za pridobivanje dohodka in in poslovanje, z njihovo udeležbo pri imenovanju in razreševanju poslovočnih organov in z drugimi oblikami družbenega vpliva v skladu z zakonom.

3. 1. Vzgoja in izobraževanje

44. člen

Vzgoja in izobraževanje se uresničujeta v enotnem sistemu vzgoje in izobraževanja, ki ga določa zakon.

Občina oblikuje enotno politiko vzgoje in izobraževanja ter v sodelovanju z občinsko izobraževalno skupnostjo, skupnostjo otroškega varstva in strokovnimi organi sprejema smernice ter okvirne programe razvoja na tem področju.

V skladu s programom razvoja vzgoje in izobraževanja občina ustanavlja osnovne šole, vzgojno varstvene zadeve, šole usmerjenega izobraževanja, druge vzgojne izobraževalne organizacije ter organizira oddelke višjih in visokih šol.

45. člen

Delovni ljudje in občani v občini skrbijo za vzgojo in izobraževanje mladine, za izobraževanje odraslih, za vzgojo in varstvo otrok, določajo politiko razvoja vzgoje in izobraževanja, skrbijo za izenačevanje materialnih pogojev za uresničevanje pravice do vzgoje in izobraževanja ter opravljajo druge zadeve in uresničujejo druge skupne interese, v kolikor se ne uresničujejo v širših družbenopolitičnih skupnostih.

46. člen

Otrokom z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki se ne morejo vzgajati v rednih šolah, omogoča občina pouk v šolah s prilagojenim programom.

Sodeluje pa tudi pri njihovem poklicnem usmerjanju in usposabljanju v okviru materialnih možnosti.

3. 2. Kultura in prosveta

47. člen

Delovni ljudje in občani določajo politiko razvoja kulture in prosvete, skrbijo za zagotovitev splošnih pogojev za razvoj

kulturnih dejavnosti, za razvijanje in ustrezno zadovoljevanje svojih kulturnih potreb ter za kulturno vzgojo mladine, zlasti pospešujejo kulturno prosvetno dejavnost z namenom, da se dviga splošna kulturna raven, spodbujajo povezovanje in združevanje dejavnikov v kulturi in skrbijo za smotno urejanje prostorov za kulturo.

Za uveljavljanje samoupravnih odnosov in svobodne menjave dela na področju kulturnih dejavnosti in njihov hitrejši razvoj se v občini ustanovi interesna skupnost za kulturo.

3. 3. Raziskovalne dejavnosti

48. člen

Delavci, delovni ljudje in občani, oblikujejo skupne interese po raziskovalni dejavnosti, usmerjajo raziskovalne pobude za načrtovanje družbenega razvoja občine, skrbijo za informiranost o raziskovalnem delu, pospešujejo rabo raziskovalnih rezultatov v praksi in uresničujejo druge interese pri raziskovalni dejavnosti.

Za uveljavljanje samoupravnih odnosov in svobodne menjave dela na področju raziskovalnih dejavnosti se v občini ustanovi interesna skupnost za področje raziskovalnih dejavnosti.

3. 4. Tehnična kultura

49. člen

Delovni ljudje in občani zagotavljajo pogoje za razvoj tehnične kulture s samoupravnim sporazumevanjem oziroma družbenim dogovarjanjem in z organiziranjem društev in zveze društev.

3. 5. Telesna kultura

50. člen

Zaradi izboljševanja zdravstvenega stanja, dviga produktivnosti dela in obrambnih sposobnosti ustvarjajo delovni ljudje in občani materialne, organizacijske in druge pogoje za razvoj telesne kulture.

Za samoupravno in organizirano zadovoljevanje potreb in uveljavljanje svobodne menjave dela na področju telesne kulture se v občini ustanovi interesna skupnost.

3. 6. Zdravstveno varstvo

51. člen

Delovni ljudje na samoupravni podlagi, po načelih vzajemnosti in solidarnosti v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter občinski skupščini ustvarjajo pogoje za zdravstveno varstvo ter skrbijo za organiziranje in uspešno delovanje zdravstva v občini.

52. člen

Za razvijanje in poglobljanje samoupravnih odnosov in za zagotavljanje materialnih pogojev delovanja zdravstva se na podlagi družbenega dogovora in samoupravnega sporazuma ustanovi samoupravna interesna skupnost, ki predvsem pripravlja in sprejema programe zdravstvenega varstva, skrbi za zagotavljanje sredstev za zdravstveno varstvo in za njihovo gospodarno porabo ter opravlja druge naloge v skladu s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori, zakoni, tem statutom in drugimi predpisi.

53. člen

Neposredne naloge na področju zdravstvenega varstva izvajajo temeljne organizacije združenega dela s področja zdravstva in druge organizacije na podlagi zakona, samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov in programov zdravstvenega varstva.

54. člen

Z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi se v občini zagotavljajo tudi materialni pogoji za zdravstveno preventivo, predvsem za preprečevanje in zatiranje nalezljivih bolezni, zdravstveno preventivo na delovnem mestu in preskrbe prebivalcev z zdravo pitno vodo.

55. člen

Za zagotovitev zdravstvenega varstva matere in otroka se organizirajo dispanzerji ter posvetovalnice za žene in otroke, patronažna in babiška služba, šolske ambulante ter sistematični zdravstveni pregledi otrok in šolske mladine.

3. 7. Socialno varstvo

56. člen

Socialno varstvo kot bistveno sestavino socialne varnosti uresničujejo delovni ljudje in občani v samoupravni interesni skupnosti otroškega varstva in samoupravni interesni skupnosti socialnega skrbstva, določene interese socialnega varstva pa tudi v samoupravni interesni skupnosti pokojninskega in invalidskega

zavarovanja, v samoupravni interesni stanovanjski skupnosti in samoupravni interesni skupnosti zaposlovanja.

57. člen

Z načrtno socialno politiko se v občini odpravljajo neupravičene socialne razlike in odpravljajo pojavi, ki povzročajo socialne probleme.

V ta namen se sprejemajo in izvajajo ustrezni ukrepi na področju družbenega standarda delavcev v organizacijah združenega dela, zaposlovanja, rehabilitacije in zaposlovanja invalidov, na področju stanovanjske politike, davčne politike, varstva, vzgoje in izobraževanja otrok ter zdravstvenega in socialnega varstva.

58. člen

V občini se posveča posebno skrb varstvu otrok in družine ter zagotavlja pomoč in varstvo ostarelim, bolnim, invalidom ter drugim osebam, ki niso zmožne skrbeti zase.

3. 8. Varstvo borcev

59. člen

Občina posveča posebno skrb borcem, vojaškim invalidom, civilnim invalidom vojne in članom njihovih družin. Pri tem občinska skupščina in njeni organi sodelujejo z organizacijami Zveze združenj borcev NOV.

Občina zagotavlja zdravstveno zaščito vsem borcem in njihovim ožjim družinskim članom, jim daje družbeno pomoč za zdravljenje in rekreacijo, skrbi za rehabilitacijo invalidov ter zagotavlja pomoč otrokom padlih borcev, ki niso sposobni za delo.

4. 0. KADROVSKA POLITIKA IN ZAPOSLOVANJE

60. člen

Delovni ljudje in občani v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, so nosilci kadrovske politike v občini.

Kadrovska politika v občini se določa po načelih:

- odprtosti in javnosti;
- ustvarjanja pogojev, da delovni ljudje lahko odločajo o kadrovski politiki;
- dolgoročnega načrtovanja vzgoje potrebnih kadrov v skladu s potrebami združenega dela;
- izbora takih ljudi za opravljanje odgovornih del in nalog, ki imajo strokovne, delovne in moralno politične kvalitete in ki s svojim delovanjem dokazujejo pripadnost samoupravnemu socializmu in prispevajo h krepitvi položaja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi;
- uporabe znanstvenih dognanj pri vodenju kadrovske politike, kot tudi po drugih družbeno priznanih načelih.

61. člen

Vodenje kadrovske politike, zagotavljanje sredstev za vzgojo kadrov, določanje kriterijev za izbor kadrov in varovanje demokratičnega poteka kandidiranja, se v občini določi z družbenim dogovorom o uresničevanju kadrovske politike, katerega podpisniki so temeljne organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti ter druge organizacije in skupnosti, občinska skupščina in družbenopolitične organizacije.

62. člen

Delovni ljudje in občani oblikujejo in izvajajo politiko zaposlovanja v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v samoupravni interesni skupnosti za zaposlovanje ter v občinski skupščini.

Delovni ljudje in občani v občini oblikujejo politiko zaposlovanja z družbenimi dogovori, samoupravnimi sporazumi, plani ter z družbenim planom občine.

Posebna skrb se posveča zaposlovanju oseb z zmanjšano delovno sposobnostjo, žena in mladine.

63. člen

Delovni ljudje in občani se združujejo v samoupravni interesni skupnosti za zaposlovanje, v kateri si delavci po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo stalno strokovno pomoč za zagotavljanje in varovanje zaposlitve ter zavarovanje za primer brezposelnosti v skladu z zakonom in drugimi splošnimi akti.

5. 0. DRUŽBENI SISTEM INFORMIRANJA V OBČINI

64. člen

Informiranje je dejavnost posebnega družbenega pomena.

Z družbenim sistemom informiranja se zagotavlja usklajeno evidentiranje, zbiranje, obdelava in izkazovanje podatkov in dejstev, ki so pomembna za odločanje zlasti pa za spremljanje, planiranje in usmerjanje družbenega razvoja v občini ter ustrezno obveščanje delovnih ljudi in občanov o teh podatkih in dejstvih.

65. člen

Organi temeljnih organizacij združenega dela, drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti ter občinska skupščina in njeni organi skrbijo, da je obveščanje delovnih ljudi in občanov redno, pravočasno, resnično, popolno in razumljivo.

66. člen

Za obveščanje delegatov in delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter za obveščanje vseh delovnih ljudi in občanov se lahko ustanovi v občini informacijsko-dokumentacijski center in druge organizirane oblike posredovanja informacij.

6. 0. VARSTVO ČLOVEKOVEGA OKOLJA

67. člen

Delovni ljudje in občani, organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, druge samoupravne organizacije in skupnosti ter občina imajo pravico in dolžnost zagotavljati pogoje za ohranitev in razvoj naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja, z namenom, da zagotovijo pogoje za delo, počitek, kulturo in rekreacijo, kakor tudi, da preprečujejo zdravju škodljive posledice, ki nastajajo v proizvodnji, porabi in prometu.

7. 0. UREJANJE PROSTORA IN URBANIZEM

68. člen

Z družbenim planom zagotavljajo delovni ljudje in občani smotno gospodarjenje s prostorom, skrbijo za varstvo okolja ter urejanje naselij in prostora z namenom, da se uskladijo potrebe za delo, stanovanje, počitek, kulturo in rekreacijo ter tako ustvarjajo pogoje za smotni razvoj vseh območij občine Črnomelj in zagotavljajo usklajevanje različnih interesov na tem področju.

69. člen

Na področju urbanizma občina skrbi in sprejema ukrepe za smotni urbanistični razvoj svojega območja v skladu z gospodarskim in družbenim razvojem občine.

V ta namen občinska skupščina sprejme urbanistični program, sprejema urbanistične načrte, zazidalne načrte in urbanistične rede ter druge predpise in ukrepe.

8. 0. SREDSTVA OBČINE TER FINANCIRANJE SKUPNIH IN SPLOŠNIH DRUŽBENIH POTREB

70. člen

Delavci v združenem delu ter drugi delovni ljudje in občani, ki na področjih družbenih dejavnosti zadovoljujejo svoje osebne in skupne potrebe skupaj z delavci organizacij združenega dela, ki opravljajo dejavnost na teh področjih, organizirani v samoupravnih interesnih skupnostih, uresničujejo svobodno menjavo dela, združujejo delo in sredstva ter s samoupravnim sporazumevanjem in drugimi oblikami odločanja, odločajo o vsebini, obsegu in načinu opravljanja teh dejavnosti, ter o obsegu in načinu združevanja sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb in interesov.

Sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb razporejajo delavci iz dohodka temeljnih in drugih organizacij oziroma skupnosti, v katerih delajo, in iz svojih osebnih dohodkov, drugi delovni ljudje pa iz svojih dohodkov in drugih prihodkov.

71. člen

V okviru z zakonom določenega sistema virov in vrst davkov, taks in drugih dajatev delovni ljudje in občani v občini samostojno odločajo o obsegu in načinu financiranja splošnih družbenih potreb v občini iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in iz svojih osebnih dohodkov ter drugih prihodkov.

Vrsta, višina in namen dohodkov za splošne družbene potrebe v občini se določa s proračunom občine.

72. člen

Iz proračuna občine se financirajo zlasti:

- delovanje občinske skupščine in njenih organov, upravnih organov in organizacij, pravosodnih organov, organov za varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine ter drugih organov občine;
- splošna ljudska obramba iz pristojnosti občine;
- varstvo borcev iz pristojnosti občine;
- varstvo spomenikov in spominskih obeležij borcev;
- dopolnilna sredstva za delovanje krajevnih skupnosti;
- dodatna sredstva za uresničevanje programov družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij in društev;
- intervencije v gospodarstvu zaradi zaščite življenjskega standarda delovnih ljudi in občanov;
- sodelovanje občine pri financiranju določenih potreb s področja družbenih služb, kadar gre za obveznost občine, ki je določena z družbenim dogovorom ali z zakonom;
- z zakonom določeno sodelovanje občine pri vzdrževanju, graditvi in rekonstrukciji objektov za varstvo pred elementarnimi nevarnostmi.

73. člen

Občina lahko sredstva, ki ji pripadajo, združuje s sredstvi drugih družbenopolitičnih skupnosti zaradi zadovoljevanja splošnih potreb, ki so skupnega pomena.

Za financiranje potreb, ki so v skladu z nalogami občine, lahko občina združi svoja sredstva s temeljnimi in drugimi organizacijami združenega dela, krajevnimi in interesnimi skupnostmi in drugimi organizacijami in skupnostmi.

74. člen

Za financiranje skupnih in splošnih družbenih potreb, ki zahtevajo trajnejše zagotavljanje sredstev, lahko občinska skupščina z odlokom ustanovi sklade.

Skladi ni moč ustanoviti za financiranje dejavnosti, za katere je ustanovljena samoupravna interesna skupnost.

Z odlokom o ustanovitvi sklada se določi predvsem ime sklada, namen in naloge sklada, organizacija upravljanja in način oblikovanja ter izvolitev organov upravljanja, viri dohodkov sklada in opravljanje strokovnih in administrativnih nalog.

Dohodki sklada se na podlagi programa sklada razporejajo z letnimi finančnimi načrti.

75. člen

Občina lahko razpiše javna posojila.

Posojila lahko vpišejo delovni ljudje in občani, organizacije združenega dela, krajevne in interesne skupnosti ter druge organizacije in skupnosti.

Občina lahko v skladu z zakonom najema posojila za financiranje izgradnje objektov splošnega pomena za delovne ljudi in občane v občini.

76. člen

Proračun občine mora biti praviloma sprejet pred začetkom leta, za katerega se sprejema. Sprejme ga občinska skupščina po javni razpravi in na predlog izvršnega sveta.

Proračun in zaključni račun proračuna se sprejmeta z odlokom.

77. člen

Za uresničevanje in izvajanje politike na področju skupne in splošne porabe, uresničevanje družbeno-ekonomskih ciljev in nalog, določenih z družbenim planom občine in usklajevanja politike in interesov posameznih samoupravnih organizacij in skupnosti na področju financiranja skupnih in splošnih potreb, napravi občinska skupščina splošno bilanco sredstev. Ta obsega sredstva občinskega proračuna, občinskih skladov in interesnih skupnosti ter organizacij.

Splošna bilanca sredstev se sestavi za vsako leto in tvori sestavni del dokumenta o družbeno-ekonomski politiki občine za to leto.

78. člen

Da bi delavci, delovni ljudje in občani lahko odločali o obveznostih za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb, se predlogi za določanje teh obveznosti praviloma istočasno dajejo v razpravo delavcem v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in občanom v krajevnih skupnostih, da se o njih izrečejo.

IV. POGLAVJE

SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI

79. člen

Samoupravne interesne skupnosti ustanavljajo delovni ljudje in občani neposredno ali prek svojih samoupravnih organizacij in

skupnosti, da bi zadovoljevali svoje osebne in skupne potrebe in interese ter s temi potrebami in interesi usklajevali delo na področju, za katero ustanavljajo interesno skupnost.

Za zadovoljevanje svojih potreb in interesov v okviru oziroma po samoupravnih interesnih skupnostih plačujejo delovni ljudje prispevke iz svojih osebnih dohodkov in iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v skladu s sprejetimi programi.

80. člen

Delavci in drugi delovni ljudje, ki na področju vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva in na drugih področjih družbenih dejavnosti, po načelih vzajemnosti in solidarnosti uresničujejo svoje osebne in skupne potrebe in interese ter delavci organizacij združenega dela, ki opravljajo dejavnost na teh področjih, ustanavljajo samoupravne interesne skupnosti, v katerih uresničujejo svobodno menjavo dela, združujejo delo in sredstva ter enakopravno in skupno odločajo o upravljanju teh dejavnosti in pospeševanja teh dejavnosti in uresničujejo druge skupne interese.

Medsebojna razmerja v teh samoupravnih interesnih skupnostih se urejajo tako, da se delavcem in drugim delovnim ljudem, ki v njih združujejo sredstva, zagotavlja pravica odločati o teh sredstvih, delavcem organizacij združenega dela, ki opravljajo dejavnost na področju, za katero je bila interesna skupnost ustanovljena, pa pravica, da v svobodni menjavi dela uresničujejo enak družbeno ekonomski položaj kot delavci v drugih organizacijah združenega dela.

Samoupravne interesne skupnosti na področju družbenih dejavnosti sodelujejo med seboj, usklajujejo svoje delo in uresničujejo skupne cilje. V ta namen lahko ustanavljajo skupne organe.

81. člen

Na področju komunalnih dejavnosti, stanovanjskega gospodarstva, energetike, vodnega gospodarstva, prometa in zvez in drugih dejavnosti materialne proizvodnje, v katerih delovanje tržnih zakonitosti ni podlaga za usklajevanje dela in potreb in za vrednotenje delovnih uspehov, če je trajno opravljanje teh dejavnosti nujno za zadovoljevanje potreb določenih uporabnikov, se lahko ustanovijo samoupravne interesne skupnosti, v katerih se uresničujejo skupni interesi, določeni s samoupravnim sporazumom.

82. člen

Samoupravne interesne skupnosti se lahko ustanovijo tudi na drugih področjih, v katerih se z združevanjem sredstev v skupne sklade in z drugimi oblikami zagotavljanja potreb uresničujejo skupni interesi po načelih vzajemnosti in solidarnosti.

Kadar so določene dejavnosti oziroma zadeve samoupravne interesne skupnosti posebnega družbenega pomena, se lahko z zakonom oziroma z odlokom občinske skupščine, ki temelji na zakonu, določi obvezna ustanovitev take skupnosti oziroma ustanovi ta skupnost, določijo načela za njeno organizacijo in medsebojna razmerja v njej ter predpiše obveznost plačevanja prispevkov tej skupnosti in določi obveznost sodelovanja oziroma združevanja samoupravnih interesnih skupnosti za skupno izvajanje nekaterih skupnih nalog.

83. člen

Samoupravno interesno skupnost upravlja skupščina.

Skupščino samoupravne interesne skupnosti sestavljajo:

- zbor uporabnikov, ki ga sestavljajo delegati delavcev v združenem delu ter delegati delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih;
- zbor izvajalcev, ki ga sestavljajo delegati delavcev v organizacijah združenega dela, ki opravljajo dejavnosti na področju, za katero je ustanovljena interesna skupnost.

84. člen

Samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti, njen statut in drugi samoupravni akti določajo pravice, obveznosti in odgovornosti v medsebojnih razmerjih med uporabniki in izvajalci, sestavo skupščine in način delegiranja delegatov v skupščino skupnosti.

85. člen

Samoupravne interesne skupnosti se lahko združijo v širše interesne skupnosti, ustanavljajo zveze in druga združenja interesnih skupnosti in vzpostavijo druge oblike medsebojnega sodelovanja.

Kadar se samoupravna interesna skupnost ustanovi za območje, ki je širše od občine, se lahko za območje občine ustanovijo skupnosti kot deli te samoupravne interesne skupnosti.

86. člen

Občinska skupščina obravnava politiko in delo samoupravnih interesnih skupnosti. Sklepe, ki jih pri tem sprejme, so pristojni organi samoupravne interesne skupnosti dolžni obravnavati in sporočiti občinski skupščini svoje stališče do njih.

V. poglavje

KRAJEVNE SKUPNOSTI

87. člen

Krajevna skupnost je temeljna samoupravna skupnost delovnih ljudi in občanov določenega območja, v kateri delovni ljudje in občani neposredno uresničujejo določene skupne interese in potrebe ter sodelujejo pri opravljanju družbenih zadev in odločanju o vprašanih skupnega pomena v občini in širših družbeno-političnih skupnostih.

Delovni ljudje in občani, organizirani v krajevnih skupnostih, se s samoupravnim sporazumevanjem in na druge načine povezujejo s temeljnimi organizacijami združenega dela, drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi, ki delujejo v krajevnih skupnostih ali zagotavljajo zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi v njej.

V krajevni skupnosti se povezujejo tudi delovni ljudje in občani, združeni v družbenopolitičnih organizacijah, družbenih organizacijah in društvih, v katerih uresničujejo posamične in skupne interese.

88. člen

Delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti uresničujejo svoje naloge in interese zlasti s tem:

- da določajo vsebino, obseg in način zadovoljevanja ter uresničevanja družbeno-ekonomskih, kulturnih, komunalnih, socialno-zdravstvenih, vzgojno-varstvenih, izobraževalnih in drugih skupnih potreb, določajo organizacijo splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, sprejemajo programe razvoja skupnosti in na tej podlagi zagotavljajo ter združujejo sredstva in delo za te namene in določajo način uporabe teh sredstev;
- da skrbijo za razvoj dejavnosti, ki jih vsakodnevno potrebujejo delovni ljudje in občani;
- da se samoupravni organizirajo in neposredno ter po svojih delegatih in v sodelovanju z drugimi skupnostmi odločajo o skupnih vprašanjih;
- da upravlajo premoženje, ki jim je dano v uporabo ali gospodarjenje, skrbijo za izgled in urejenost naselij;
- da zavzemajo stališča ter dajejo mnenja in predloge občinski skupščini ali njenim organom, samoupravnim skupnostim in drugim organom o posameznih vprašanjih;
- da se povezujejo pri reševanju skupnih zadev in interesov z delovnimi ljudmi in občani iz drugih krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela.

89. člen

Svoje skupne potrebe in interese v krajevni skupnosti delovni ljudje in občani zadovoljujejo in uresničujejo:

- s sredstvi, ki jih sami neposredno prispevajo s samopriskom ali pridobijo na drug način;
- z delom dohodka, ki ga za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevni skupnosti namenijo delavci organizacij združenega dela;
- s sredstvi, ki se na podlagi objektivnih kriterijev s programom razvoja in družbenega plana občine, programom in planom samoupravnih interesnih skupnosti in organizacij združenega dela, določijo za uresničevanje programa dela krajevne skupnosti in za zadovoljevanje komunalnih, socialnih in drugih skupnih potreb delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti;
- s sredstvi, ki jih krajevna skupnost samostojno ustvari z določenimi dejavnostmi;
- z dopolnilnimi sredstvi proračuna občine;
- z delom dohodka od davkov, taks in drugih davščin;
- s prostovoljnimi združevanjem sredstev družbenopolitičnih organizacij, združenj in društev z območja krajevne skupnosti;
- z dohodki od zemljišč in drugih sredstev, s katerimi upravlja krajevna skupnost;
- z darili, zapuščinami in drugimi sredstvi.

90. člen

Svoje skupne potrebe in interese delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti zadovoljujejo in uresničujejo na zborih občanov, v krajevnih organizacijah Socialistične zveze delovnih ljudi, družbenih organizacijah in v društvih, v skupnostih potrošnikov in uporabnikov določenih dobrin in storitev, na zborih stanovalcev, v hišnih svetih, v interesnih skupnostih, z

referendumom, s samoupravnimi sporazumi ter v drugih oblikah neposrednega odločanja in vplivanja na urejanje skupnih zadev. Po svojih delegatih uresničujejo skupne potrebe tudi v skupščini in drugih organih krajevne skupnosti.

91. člen

Krajevna skupnost razpolaga s svojimi sredstvi samostojno in jih razporeja z delovnim in finančnim načrtom po svojih potrebah. Namenska sredstva razporeja za namene, za katere so bila dana.

92. člen

Krajevna skupnost se ustanovi na območju občine, kjer so podani pogoji, ki zagotavljajo možnost za neposredno samoupravno uresničevanje skupnih interesov delovnih ljudi in občanov.

O ustanovitvi, združitvi ali priključitvi dela krajevne skupnosti k drugi krajevni skupnosti, odločajo delovni ljudje in občani z referendumom.

93. člen

Pobudo za ustanovitev, združitve ali priključitve dela krajevne skupnosti k drugi krajevni skupnosti dajo lahko:

- zbori zainteresiranih delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti;
- občinska ali krajevna organizacija Socialistične zveze delovnih ljudi ali zbor krajevnih skupnosti;
- vsaka organizacija združenega dela ali druga samoupravna skupnost in organizacija, ki deluje na tem območju, če združuje najmanj 50 delavcev.

O pobudi organizira krajevna organizacija Socialistične zveze delovnih ljudi javno razpravo.

Po zaključku javne razprave sprejme Krajevna konferenca Socialistične zveze delovnih ljudi, po predhodni uskladitvi v okviru Občinske konference Socialistične zveze delovnih ljudi, o pobudi stališče in ga z obrazložitvijo predloži zboru krajevnih skupnosti, ki oceni, ali so razlogi v skladu s tem statutom.

94. člen

Krajevna skupnost je pravna oseba.

Krajevna skupnost ima svoj statut, ki ga sprejme zbor delovnih ljudi in občanov po predhodni javni obravnavi.

Statut podrobneje določa:

- območje, pravice in dolžnosti, organizacijo in organe krajevne skupnosti;
- naloge, ki jih poverjajo skupščini krajevne skupnosti in drugim organom samoupravljanja;
- način uresničevanja delegatskih odnosov;
- način urejanja odnosov z organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi;
- način združevanja in uporabe sredstev;
- vprašanja, o katerih delovni ljudje odločajo z referendumom;
- druga temeljna vprašanja, ki so pomembna za delovanje krajevne skupnosti, krepitev samoupravnih socialističnih odnosov in življenje delovnih ljudi in občanov v njej.

95. člen

V krajevni skupnosti se izvoli poravnalni svet z nalogo, da si prizadeva za tovariško reševanje spornih zadev. Poravnalni svet deluje v skladu z zakonom in statutom krajevne skupnosti.

96. člen

Delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti se lahko zaradi ustvarjanja in zagotavljanja materialnih in drugih pogojev za življenje in delo povezujejo z drugimi krajevnimi skupnostmi v skupnost krajevnih skupnosti ali ustanovljajo skupne organe.

VI. poglavje

LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

97. člen

Občina v skladu z ustavo in zakonom ter v skladu s temelji sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, obrambnimi in varnostnimi načrti ter pripravljanimi ukrepi širših družbenopolitičnih skupnosti organizira in vodi teritorialno obrambo, milico in narodno zaščito, civilno zaščito in druge obrambne priprave, kakor tudi družbeno samozaščito, ob napadu na državo pa organizira in vodi splošni ljudski odpor na svojem območju.

V skladu s prejšnjim odstavkom določa občina svoj obrambni načrt.

98. člen

Delovni ljudje in občani oblikujejo in uresničujejo politiko splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite neposredno na zborih delovnih ljudi in z drugimi oblikami osebne izjave in v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, družbenopolitičnih in družbenih organizacijah, samoupravnih interesnih skupnostih in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter na sestankih vojaških enot oziroma zavodov, po delegatih v organih upravljanja navedenih organizacij in skupnosti, s samoupravnim sporazumevanjem in z družbenim dogovarjanjem, po delegacijah in delegatih v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti ter z usmerjanjem in nadzorstvom dela organov, ki so zadolženi za pripravljanje in izdelavo obrambnih načrtov.

99. člen

Pravice in dolžnosti občine na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite izvršujejo občinska skupščina, občinski komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, svet za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, izvršni svet, upravni organ za ljudsko obrambo in drugi upravni organi, štab za teritorialno obrambo in štab za civilno zaščito, med vojno pa tudi predsedstvo občinske skupščine, tako kot to določa zakon.

100. člen

Skupščina občine obravnava vprašanja, ki so splošnega pomena za razvoj in krepitev ljudske obrambe, družbene samozaščite, varnosti in notranjih zadev v občini. V skladu z enotnim sistemom ljudske obrambe sprejema odloke in druge akte s tega področja ter usmerja obrambne priprave na območju občine, sprejema ukrepe za učinkovito delovanje vseh nosilcev družbene samozaščite in varnosti ter sprejema odloke in druge akte s tega področja.

101. člen

Pravice in dolžnosti izvršnega sveta, organa za ljudsko obrambo in naloge upravnih in drugih organov na področju ljudske obrambe, družbene samozaščite, varnosti in notranjih zadev določa v skladu z zakonom in tem statutom občinska skupščina s svojimi predpisi.

102. člen

Za izvajanje oboroženega in drugih oblik odpora proti sovražniku se organizirajo po enotnih načelih in v skladu z obrambnim načrtom občine, enote teritorialne obrambe, ki zagotavljajo nenehni nadzor nad območjem in zaščito objektov, s stalno borbena aktivnostjo.

Enote teritorialne obrambe v občini vodi občinski štab za teritorialno obrambo.

Občinski štab za teritorialno obrambo opravlja naloge, ki so določene z zakonom in drugimi predpisi, naloge, ki mu jih odredi nadrejeni štab za teritorialno obrambo, občinska skupščina ali občinski komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

103. člen

Za organizirano usmerjanje in pripravljanje delovnih ljudi in občanov za samozaščito in vodenje in usposabljanje enot civilne zaščite ter za odrejanje in usmerjanje zaščitnih in reševalnih ukrepov ob bojnih akcijah, ob naravnih in drugih hudih nesrečah ter v drugih izrednih razmerah se ustanovijo v občini, krajevnih skupnostih, štabi za civilno zaščito.

Občinski štab za civilno zaščito ustanovi in imenuje člane izvršni svet.

Občinski štab za civilno zaščito izvršuje svoje naloge v skladu s pristojnostmi, določenimi z zakonom in je za svoje delo odgovoren izvršnemu svetu.

104. člen

Za odkrivanje in spremljanje vseh vrst nevarnosti ob vojnih akcijah, v izrednih razmerah in drugih nevarnostih za državo, ob elementarnih in drugih hudih nesrečah ter za obveščanje in alarimiranje, se v občini organizira sistem opazovanja, javljanja, obveščanja in alarimiranja.

105. člen

Delavci, delovni ljudje in občani, organizirani v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitičnih in družbenih organizacijah ter društvih, uresničujejo politiko ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite in se neposredno organizirajo, pripravljajo in usposabljaajo za preprečevanje in odkrivanje škodljivih in sovražnih

delovanj, za oborožen boj in druge oblike odpora, za varstvo in reševanje ogroženega prebivalstva in materialnih dobrin ob vojnih akcijah, naravnih in drugih nesrečah ter v drugih izrednih razmerah, za preskrbo oboroženih sil in prebivalstva ter za izvrševanje drugih z zakonom, s statutom in z obrambnim načrtom določenih nalog.

Ob neposredni vojni nevarnosti in vojni vodi splošni ljudski odpor komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito krajevne skupnosti v skladu z zakonom.

V skladu z zakonom se s statutom krajevne skupnosti določi organizacija in naloge sveta krajevne skupnosti, komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter drugih organov in organizacij v krajevni skupnosti na področju ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite.

106. člen

Temeljne in druge organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti ter druge samoupravne organizacije ter skupnosti določajo načrt izvajanja obrambnih priprav, v skladu s svojim razvojnim načrtom oziroma programi dela, ter v skladu s svojimi nalogami za delovanje ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni.

Organizacije in skupnosti iz prejšnjega odstavka morajo usklajevati svoje obrambne načrte in programe dela v vojni z obrambnim načrtom občine in so pri njegovem izvajanju dolžne sodelovati pri preskrbi oboroženih sil in prebivalstva ter pri zagotavljanju surovin, reprodukcijskega materiala, energije, rezervnih delov in drugih materialov.

Organizacije in skupnosti iz prvega odstavka tega člena se vključujejo v obrambne priprave krajevne skupnosti, v kateri imajo svoj sedež, sodelujejo z njo in dajejo strokovno pomoč njenim organom pri izvrševanju nalog s področja ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite.

107. člen

Delovni ljudje in občani uresničujejo družbeno samozaščito kot svojo pravico in dolžnost v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, družbenih organizacijah in društvih ter v občini zlasti s tem, da:

- varujejo pridobitve narodnoosvobodilne borbe in socialistične samoupravne družbene odnose ter druge družbene vrednote, ki temeljijo na družbeni lastnini in samoupravljanju delovnih ljudi;
- neposredno ali v sodelovanju s pristojnimi organi varujejo neodvisnost in nedotakljivost države, oblast delavskega razreda ter samoupravne in gospodarske temelje socialističnih družbenih odnosov ter preprečujejo dejavnosti, ki ogrožajo temelje SFRJ;
- varujejo družbeno lastnino ter druge družbene in naravne dobrine pred oblikami neopravičenega odtujevanja in prisvajanja, zlorabljanja, uničenja ter pred vsemi drugimi škodljivimi dejanji;
- zagotavljajo osebno in premoženjsko varnost ter pomagajo, če je ogroženo življenje in varnost ljudi ali družbeno in zasebno premoženje, oziroma obvestijo o tem pristojne organe;
- se seznanjajo z vsebino, metodami in oblikami sovražnega in drugega družbeno škodljivega delovanja, ocenjujejo varnostne razmere v svojih temeljnih organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih in v skladu s tem določajo varnostne ukrepe in aktivnosti za varnost svoje organizacije in skupnosti ter za varnost občine in širših družbenopolitičnih skupnosti;
- izvajajo ukrepe in dejavnosti v sistemu družbene samozaščite, kot najširšem temelju varnosti države, s katero se uresničuje in izgrajuje celotni varnostni in obrambni sistem družbe in za katere so pooblašteni oziroma katere so jim določene.

108. člen

Delavci, delovni ljudje in občani v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih organizirajo narodno zaščito za varovanje pogojev dela, družbene lastnine in objektov skupnega pomena, za varovanje reda in svojega premoženja ter za zagotavljanje mirnega in varnega življenja.

Naloge narodne zaščite opravljajo delavci, delovni ljudje in občani po posebnem programu, ki ga v skladu z varnostnim načrtom sprejme pristojni organ za družbeno samozaščito. V neposredni vojni nevarnosti in vojni izvajajo enote narodne zaščite tudi določene naloge v okviru splošne ljudske obrambe.

109. člen

Občina in njeni organi, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter občani skrbijo, da se ustvarijo ugodni pogoji za varnost cestnega prometa v občini, organizirajo in izvajajo preventivno dejavnost, skrbijo, da promet pravilno poteka in da se preprečijo prometne nezgode in druge nevarnosti.

Za uveljavljanje družbene samozaščite na področju preventive in vzgoje v cestnem prometu v občini skrbi svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Sestavo, naloge in način dela sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu določi v skladu z zakonom skupščina občine z odlokom.

110. člen

Delovni ljudje in občani v občini imajo pravico in dolžnost, da na temelju družbene samozaščite varujejo pred požarom družbeno premoženje in premoženje občanov.

V samoupravni interesni skupnosti za varstvo pred požarom uresničujejo delovni ljudje in občani svoje in družbene potrebe po varstvu pred požarom in drugimi naravnimi nesrečami ter pospešujejo razvoj družbene samozaščite na tem področju.

111. člen

Občina zagotavlja sredstva za financiranje programov splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v proračunu občine, kakor tudi z združevanjem sredstev na podlagi samoupravnega sporazumevanja.

Delovni ljudje in občani zagotavljajo sredstva za uresničevanje načrtov in programov splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite na način, kot zagotavljajo uresničevanje drugih skupnih potreb v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, v samoupravnih interesnih skupnostih, v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih oziroma kot zagotavljajo uresničevanje splošnih potreb v družbenopolitičnih skupnostih.

VII. poglavje

SODELOVANJE IN ZDružEVANJE OBČINE Z DRUGIMI DRUŽBENOPOLITIČNIMI SKUPNOSTMI IN ORGANIZACIJAMI

112. člen

Občina sodeluje z drugimi, zlasti sosednjimi občinami v zadevah skupnega pomena po načelih prostovoljnosti in solidarnosti in v ta namen usklajuje programe in plane razvoja, združuje sredstva, zagotavlja medsebojno pomoč in izmenjuje izkušnje, ustanavlja skupne organe, organizacije in službe za opravljanje zadev skupnega pomena in za zadovoljevanje skupnih potreb.

113. člen

V medobčinskem organu samoupravljanja in v medobčinski skupnosti delegati združenih občin usklajujejo svoja stališča ter se dogovarjajo o urejanju skupnih vprašanj.

114. člen

Občina in njeni organi, organizacije in skupnosti sodelujejo z republiko in njenimi organi, organizacijami in skupnostmi, usklajujejo plane razvoja in druge programe, izmenjujejo mnenja o zadevah, ki so pomembne za občino in republiko ter dajejo mnenja, predloge in stališča o predlogih predpisov in drugih aktov ter vprašanjih, ki jih obravnava republiška skupščina in drugi organi.

Občinska skupščina je dolžna občasno obravnavati, na kakšen način in kako se opravlja sodelovanje občine in njenih organov, organizacij in skupnosti z republiko in njenimi organi.

115. člen

Občina Črnomelj navezuje prijateljske stike in sodeluje z občinami v Jugoslaviji in izven nje.

Z občinami, ki imajo podobne značilnosti in enako zgodovinsko preteklost, je sodelovanje še posebno tesno. S temi občinami se lahko izmenjajo listine o pobratenju in sklenejo dobri prijateljski odnosi.

116. člen

Zaradi skupnega reševanja pomembnih vprašanj, ki zadevajo delovanje občine, občinske skupščine in njenih organov, zaradi izmenjave mnenj in izkušenj, usklajevanja stališč in predlogov je

občina Črnomelj včlanjena in deluje v Skupnosti slovenskih občin in v Konferenci mest Jugoslavije.

VIII. poglavje

SAMOUPRAVLJANJE IN TEMELJI SKUPŠČINSKEGA SISTEMA

1. 0. TEMELJNA NAČELA

117. člen

Delovni ljudje in občani v občini Črnomelj uresničujejo oblast in samoupravljanje, organizirani v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter družbenopolitičnih organizacijah.

118. člen

Delovni ljudje in občani uresničujejo oblast in samoupravljanje:

- z odločanjem na zborih, z referendumom in drugimi oblikami osebnega izjavljanja v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih;
- po delegatih v organih upravljanja temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacij in skupnostih;
- s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem;
- po delegacijah in delegatih v občinski skupščini in širših družbenopolitičnih skupnostih;
- z usmerjanjem in nadzorstvom dela organov, odgovornih občinski skupščini;
- v drugih oblikah na način, določen z ustavo in s tem statutom.

119. člen

Organizacija in upravljanje v organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih morajo biti tako urejene, da delovni ljudje v vsakem delu delovnega procesa in v vsakem delu organizacije oziroma skupnosti odločajo o vprašanih svojega dela ter o drugih interesih; uresničujejo svoje samoupravne pravice in skupne interese in nadzorujejo izvrševanje odločitev in delo vseh organov in služb teh organizacij in skupnosti.

120. člen

Vsi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij so pri delu in izvrševanju svojih funkcij pod družbenim nadzorstvom. Vsak izvoljeni ali imenovani nosilec samoupravne, javne ali druge družbene funkcije je osebno odgovoren za njeno opravljanje in je lahko odpoklican ali razrešen, ima pa tudi pravico odstopiti in odstop obrazložiti.

2. 0. DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE, DRUŽBENE ORGANIZACIJE IN DRUŠTVA

121. člen

Družbenopolitične organizacije - Zveza komunistov, Socialistična zveza delovnega ljudstva, Zveza sindikatov, Zveza združenj borcev NOV in Zveza socialistične mladine, so kot oblika svobodnega političnega organiziranja delovnih ljudi in občanov na socialističnih temeljih sestavni del in aktivni dejavnik političnega sistema socialističnega samoupravljanja v občini.

122. člen

Da bi uresničevali svoje skupne interese in razvijali vsestransko dejavnost, se delovni ljudje in občani v občini svobodno združujejo tudi v družbene organizacije in društva.

123. člen

Zveza komunistov kot organizirana vodilna idejnopolična sila delavskega razreda in vseh delovnih ljudi je glavni pobudnik in nosilec politične dejavnosti pri oblikovanju in nadaljnjem razvoju socialističnih samoupravnih družbenih odnosov, za krepitev socialistične družbene in demokratične zavesti in za varstvo ter nadaljnji razvoj socialistične revolucije.

Na tej podlagi je Zveza komunistov idejno usmerjevalni dejavnik novih družbenih odnosov, ustvarjajočo široko pobudo vseh delovnih ljudi pri reševanju družbeno-političnih vprašanj ter je tako bistven dejavnik notranjega življenja in delovanja samoupravnih organov in organizacij ter skupnosti v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

124. člen

V Socialistični zvezi delovnega ljudstva delovni ljudje in občani kot posamezniki in združeni ter organizirani v razredne in druge

družbenopolitične organizacije, družbene organizacije, društva in druge oblike interesnega povezovanja in združevanja v občini zagotavljajo s svojo aktivnostjo v teh organizacijah, ob vodilni vlogi Zveze komunistov, samoupravni socialistični razvoj občine s tem, da:

- obravnavajo skupna družbena vprašanja in dajejo politične pobude na vseh področjih družbenega življenja v občini; usklajujejo mnenja, zavzemajo politična stališča glede reševanja teh vprašanj, usmerjajo družbeni razvoj ter razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, uveljavljajo svoje pravice in interese in zadovoljujejo svoje potrebe, uresničujejo enakopravnost pripadnikov narodov in narodnosti, ki živijo na območju občine;
- zagotavljajo uresničevanje sprejetih stališč in dogovorov z neposrednimi akcijami in z vzpodbujanjem družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja ter z usmerjanjem in vplivanjem na sprejemanje stališč v temeljnih samoupravnih skupnostih, v njihovih delegacijah, v samoupravnih interesnih skupnostih in v drugih samoupravnih organih v skupščini občine in v širših družbenopolitičnih skupnostih;
- oblikujejo in uveljavljajo kadrovske politike, oblikujejo programske usmeritve in družbena merila za volitve delegacij v temeljnih samoupravnih skupnostih in organizacijah ter za volitve delegatov v skupščini družbeno-političnih skupnosti; zagotavljajo demokratično predlaganje in določanje kandidatov za samoupravne, javne in druge družbene funkcije v občini in širših družbenopolitičnih skupnostih; obravnavajo delo delegatov in skrb za uresničevanje njihove odgovornosti, za funkcioniranje delegatskega sistema, zlasti pa za uresničevanje delegatskih odnosov;
- obravnavajo delo samoupravnih organov, občinske skupščine in širših družbenopolitičnih skupnosti in organov oblasti ter delo vseh nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, izvajajo družbeno nadzorstvo in presojo njihovo delo;
- ustvarjajo pogoje za svojo vsestransko in objektivno obveščenost ter oblikujejo in uresničujejo pravila socialističnega obnašanja vseh dejavnikov obveščanja ter njihove družbene odgovornosti;
- razvijajo humane medsebojne odnose in socialistično solidarnost, razvijajo socialistično demokratično zavest in oblikujejo pravila socialističnega načina življenja, se borijo za odpravljanje pojavov, ki ovirajo razvoj socialističnih samoupravnih družbenih odnosov v občini ali jim kako drugače škodujejo.

125. člen

Z delovanjem v sindikatih in v Zvezi sindikatov si delavci v občini organizirano prizadevajo za svojo odločilno vlogo v samoupravnem odločanju o pogojih, sredstvih in sadovih svojega dela. Za ta namen se bore zlasti:

- za uresničevanje z ustavo določenega položaja delavcev in socialističnih samoupravnih odnosov ter za odločujočo vlogo delavcev v upravljanju družbene reprodukcije;
 - za uresničevanje interesov in samoupravnih ter drugih pravic delavcev na vseh področjih dela in življenja;
 - za zagotavljanje enakopravnosti delavcev v združevanju dela in sredstev, ustvarjanju in delitvi dohodka po skupnih merilih in v skladu z delovnimi rezultati;
 - za samoupravno povezovanje različnih področij združenega dela;
 - za razvijanje produktivskih sil in za dvig produktivnosti dela;
 - za samoupravno usklajevanje posameznih skupin in splošnih družbenih interesov;
 - za dvig kulturne in izobrazbene ravni delavcev in za njihovo usposabljanje za opravljanje samoupravnih in drugih družbenih funkcij;
 - za demokratično predlaganje in določanje kandidatov za delegate v samoupravne organe v organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih in kandidatov za delegacije v te organizacije in skupnosti ter delegate v skupščini družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti;
 - za učinkovito delovanje samoupravne delavske kontrole;
 - za uresničevanje interesov v kadrovske politiki;
 - za zagotavljanje socialne varnosti in za dvig življenjskega standarda delavcev kot tudi za razvijanje in krepitev solidarnosti;
 - za dvig razredne zavesti in odgovornosti samoupravljalcev.
- Sindikati in Zveza sindikatov v občini dajejo iniciativo za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, neposredno sodelujejo v tem sporazumevanju in dajejo predloge organom upravljanja ter državnim in drugim organom za reševanje vprašanj, ki zadevajo gnotni in družbeni položaj delavcev.
- Uresničujejo tako svojo družbeno vlogo in odgovornost, so sindikati v občini sestavni del samoupravljanja, njegova politična opora, pa tudi organizirana politična kontrola delavcev.

126. člen

V organizaciji Zveza združenj borcev NOV, kot prostovoljni organizaciji udeležencev NOV, delovni ljudje in občani v skladu s programom Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnega ljudstva razvijajo tradicije NOV in jih prenašajo na mlade generacije, si prizadevajo za napredek socialističnih in samoupravnih odnosov, krepitev enakopravnosti, bratstva in enotnosti med narodi in narodnostmi, medčloveških humanih odnosov in solidarnosti. Zavzemajo se za urejanje socialnih, stanovanjskih, zdravstvenih in drugih vprašanj udeležencev NOV in njihovih družinskih planov, dajejo pobude in predloge občinski skupščini in skupščinam drugih družbeno-političnih skupnosti ter organizacijam združenega dela, krajevnim skupnostim, samoupravnim interesnim skupnostim ter drugim organizacijam in skupnostim za reševanje vprašanj s tega področja.

127. člen

Delovni ljudje in občani, organizirani v Zvezi socialistične mladine, se vključujejo v družbenopolitično življenje v občini, organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in krajevnih skupnostih, obravnavajo vprašanja, ki zadevajo položaj mladih, usklajujejo mnenja, dajejo pobude in predloge o vseh vprašanjih družbenega življenja ter skrbijo za vsebinsko in organizacijsko rast Zveze socialistične mladine.

128. člen

Delovni ljudje in občani se združujejo tudi v drugih družbenih organizacijah, združenjih in društvih, glede na svoje interese in potrebe, delujejo po svojih statutih in programu Socialistične zveze delovnega ljudstva in preko nje vključujejo v družbenopolitično življenje v občini.

3. 0 DELEGATSKI SISTEM

129. člen

Zaradi neposrednega uresničevanja svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti ter organizirane udeležbe pri opravljanju funkcij občine in drugih družbenopolitičnih skupnosti ter samoupravnih interesnih skupnosti oblikujejo delovni ljudje in občani v temeljnih organizacijah in skupnostih ter družbenopolitičnih organizacijah svoje delegacije.

130. člen

Delegacije oblikujejo:

1. delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, ki opravljajo zadeve skupnega pomena za več temeljnih organizacij združenega dela;
2. delovni ljudje, ki delajo v kmetijski, obrtni in v podobnih dejavnostih z delovnimi sredstvi, na katerih imajo lastninsko pravico, skupaj z delavci, s katerimi združujejo svoje delo in delovna sredstva, organizirani v skupnostih in drugih, z zakonom določenih oblikah združevanja;
3. delovni ljudje v delovnih skupnostih državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter v drugih delovnih skupnostih, ki niso organizirane kot organizacije združenega dela, kot tudi aktivne vojaške osebe in civilne osebe v službi v oboroženih silah SFRJ, na način, ki je določen z ustavo in zakonom;
4. delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih.

Pri oblikovanju delegacij v organizacijah združenega dela na področju vzgoje in izobraževanja sodelujejo študentje in učenci srednjih šol pod pogoji in na način, ki jih določa zakon.

Delegacije oblikujejo tudi delovni ljudje, ki trajno delajo v delu temeljne organizacije združenega dela, ki je na območju občine Črnomelj, čeprav je sedež organizacije na območju druge občine.

V temeljni organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti, ki nima več kot 30 delovnih ljudi, opravljajo funkcijo delegacije vsi delovni ljudje, razen v primeru, če statut ali kašen drug akt organizacije združenega dela ali skupnosti, ki ima najmanj 20 delovnih ljudi, ne določa, da bo organizacija oziroma skupnost volila delegacije.

V družbenopolitičnih organizacijah opravljajo funkcijo delegacije njihova izvoljena telesa, določena z njihovimi statuti oziroma z drugimi sklepi.

Dve ali več delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti, ki niso organizirane kot organizacije združenega dela, kot tudi aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ, lahko oblikujejo skupno delegacijo, v skladu z zakonom oziroma odlokom občinske skupščine.

131. člen

Če se med mandatnim obdobjem občinske skupščine in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti ustanovi na območju občine nova temeljna samoupravna organizacija ali skupnost, se vključi njena delegacija v opravljanje funkcij občinske skupščine in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti v skladu z zakonom in odlokom občinske skupščine.

132. člen

Člane delegacije volijo delovni ljudje in občani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih izmed sebe neposredno in s tajnim glasovanjem.

Temeljne samoupravne organizacije in skupnosti določajo v svojih statutih v skladu z zakonom število članov in sestav svoje delegacije, kot tudi način izvolitve in odpoklica delegacije.

Sestav delegacije mora zagotoviti zastopanost delavcev vseh delov delovnega procesa in ustrezati socialni strukturi delavcev temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti.

Sestav delegacije krajevnih skupnosti mora ustrezati strukturi prebivalstva in zagotoviti zastopanost delovnih ljudi v združenem delu na njenem območju.

Mandat članov delegacije traja štiri leta.

V delegaciji temeljne organizacije združenega dela ne morejo biti voljeni delovni ljudje na vodilnih delovnih mestih v tej organizaciji, ki po ustavi ne morejo biti člani delavskega sveta oziroma drugega ustreznega organa upravljanja.

V krajevni skupnosti ne morejo biti člani delegacije delovni ljudje, ki so odgovorni svetu krajevnih skupnosti oziroma drugemu ustreznemu organu upravljanja krajevnih skupnosti.

Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma voljen za člana delegacije iste samoupravne organizacije oziroma skupnosti.

Nihče ne more biti hkrati član dveh delegacij.

133. člen

Kandidate za člane delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti predlagajo in določajo delovni ljudje in občani teh organizacij in skupnosti v Socialistični zvezi delovnega ljudstva, in v Zvezi sindikatov.

Kandidacijski postopek izvajajo organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva in Zveze sindikatov.

Pravica in dolžnost organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva in sindikata je, da v sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami zagotovijo demokratičen kandidacijski postopek, ki bo omogočal delovnim ljudem in občanom, da pri predlaganju in določanju delegatov svobodno izrazijo svojo voljo.

Kandidacijski postopek za delegacije aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi oboroženih sil Socialistične federativne republike Jugoslavije izvajajo organi, določeni z zveznim zakonom.

134. člen

Delavci, drugi delovni ljudje in občani, organizirani v občinske organizacije Zveze komunistov, Socialistične zveze, Zveze sindikatov, Zveze združenj borcev NOV in Zveze socialistične mladine z dogovorom v okviru občinske organizacije Socialistične zveze, določijo listo kandidatov za delegate v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine.

Dogovor o sestavi liste kandidatov za delegate v družbenopolitičnem zboru sklenejo delegacije družbenopolitičnih organizacij na občinski kandidacijski konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva.

O izvolitvi delegatov v družbenopolitični zbor občinske skupščine glasujejo delovni ljudje in občani neposredno in tajno na podlagi liste kandidatov, ki jo je določila občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva.

135. člen

Vsaka delegacija ali več delegacij delegira iz svojega sestava svoje delegate glede na vprašanja, ki se obravnavajo v skupščini, v skladu z odlokom občinske skupščine oz. ustreznim splošnim aktom samoupravne interesne skupnosti.

Število delegatov, ki jih delegira delegacija oziroma več delegacij, se določi v skladu s številom delovnih ljudi, ki delajo v teh organizacijah oziroma skupnostih.

Število delegatov iz delegacij delovnih ljudi, ki delajo s svojimi delovnimi sredstvi in delavci, s katerimi združujejo svoje delo in delovna sredstva, se določi glede na število delovnih ljudi.

Število delegatov, ki jih delegira delegacija krajevnih skupnosti, se določi v skladu s številom prebivalcev v krajevni skupnosti, vendar tako, da pošilja vsaka krajevna skupnost najmanj enega delegata.

136. člen

Izhajajoč iz interesov in smernic temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti ter upoštevajoč interese drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter skupne in splošne družbene interese in potrebe, določa delegacija temeljna stališča za delo delegatov v skupščini in za njihovo sodelovanje pri odločanju. Pri opravljanju svoje funkcije ima delegacija zlasti naslednje pravice in dolžnosti:

1. samostojno ali skupaj z delegacijami drugih samoupravnih organizacij in skupnosti delegira iz svojega sestava delegate v ustrezen izbor skupščine;
2. z delegatom obravnava vprašanja, za katera je zainteresirana samoupravna organizacija oziroma skupnost, ki se obravnava v skupščini in o kateri se odloča v skupščini, zaradi sporazumevanja z drugimi delegati in zaradi zavzemanja stališč v skupščini;
3. sodeluje prek svojih delegatov v celotnem delu in odločanju v skupščini ter ga spremlja;
4. V skladu s tem statutom oz. statutom samoupravne organizacije oziroma skupnosti predlaga v obravnavo skupščini vprašanja, za katera so samoupravna skupnost oz. delovni ljudje in občani še posebej zainteresirani.

137. člen

Pri uresničevanju svoje delegatske funkcije morajo imeti delegati in delegacije organizirano pomoč delovnih ljudi in občanov, samoupravnih organov in strokovnih služb v svoji organizaciji oziroma skupnosti, v organu, v katerem delujejo in v organizaciji Socialistične zveze delovnega ljudstva oziroma v Zvezi sindikatov. Ti morajo delegatom zagotoviti:

- pravočasno, razumljivo, objektivno in vsestransko informiranje;
- materialne in druge pogoje ter učinkovite metode dela pri izražanju in usklajevanju interesov, oblikovanju stališč, sprejemanju sklepov in dogovorov ter pri sprotnem nadzorovanju uresničevanja dogovorjenega in sklenjenega;
- njihovo načrtno ter sistematično usposabljanje za opravljanje delegatske funkcije;
- strokovno in politično pomoč v obliki problemskih konferenc delegacij ob zahtevnejših družbenih vprašanjih.

138. člen

Pri zavzemanju stališč o vprašanjih, o katerih se odloča v občinski skupščini ravna delegati v skladu s smernicami svojih samoupravnih organizacij in skupnosti, izraženimi v temeljnih stališčih delegacije oziroma v skladu s smernicami družbenopolitičnih organizacij, ki so jih delegirale, in v skladu s skupnimi in splošnimi interesi in potrebami, vendar so samostojni pri opredelitvi in glasovanju.

Delegat je dolžan o delu skupščine in o svojem delu obveščati delegacijo in temeljno samoupravno organizacijo ter družbenopolitično organizacijo, ki ga je delegirala in ji je odgovoren za svoje delo.

Delegati in delegacije sodelujejo z delegati in delegacijami drugih samoupravnih organizacij in skupnosti zaradi usklajevanja stališč in enotnega nastopanja v skupščini.

139. člen

Samoupravna organizacija oziroma skupnost lahko odpokliče svojo delegacijo ali posameznega njenega člana.

Družbenopolitične organizacije lahko z dogovorom v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva predlagajo odpoklic delegata v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine.

Delegacija in vsak njen član, kakor tudi delegat v skupščini, ima pravico dati ostavko.

Delegacija samoupravne organizacije oziroma skupnosti ali konference delegacij lahko izreče delegatu v skupščini nezaupnico in ga odpokliče.

Odpoklic člana delegacije in delegata v skupščini se načeloma opravlja na način in po postopku za izvolitev delegacij in pošiljanje delegatov v skupščino.

Samoupravne organizacije in skupnosti s svojimi statuti in samoupravnimi sporazumi oziroma dogovori podrobneje določajo pravice, dolžnosti in odgovornosti za delo delegacij in delegatov.

140. člen

Dve ali več delegacij temeljnih samoupravnih organizacij oziroma skupnosti, povezanih z delom in drugimi skupnimi interesi v združenem delu, v procesu reprodukcije oziroma z interesi v občini, ki jim glede na merila ne pripada delegatsko mesto v zboru skupščine, se združujejo v konferenco delegacij zaradi delegiranja

skupnega delegata, obravnavanja vprašanj iz pristojnosti skupščine, določanja skupnih smernic za delegate in zaradi uresničevanja drugih svojih pravic in dolžnosti v zvezi z opravljanjem funkcij skupščine.

141. člen

Zbor združenega dela občinske skupščine delegira delegate v zbor združenega dela Skupščine SRS izmed članov vseh delegacij, ki delegirajo delegate v zbor združenega dela v občini.

Občinska skupščina pošlje delegate na zasedanje zbora občin skupščine SRS izmed članov delegacij temeljnih samoupravnih organizacij oziroma skupnosti oziroma članov družbenopolitičnega zbora občinske skupščine.

Delegati družbenopolitičnega zbora občinske skupščine glasujejo o izvolitvi delegatov v družbenopolitični zbor skupščine Socialistične republike Slovenije.

4. 0. OBLIKE OSEBNEGA IZJAVLJANJA

142. člen

Pravica samoupravljanja v občini je nedotakljiva pravica delovnih ljudi in občanov, ki delajo in živijo v občini Črnomelj.

143. člen

Delovni ljudje in občani, organizirani v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih ter drugih organizacijah in skupnostih uresničujejo z osebnim izjavljanjem svoje neodtujljive družbenoekonomske in druge samoupravne pravice ter izvršujejo oblast in samoupravljanje.

Delovni ljudje in občani odločajo z osebnim izjavljanjem na referendumu, na zborih delavcev, na zborih delovnih ljudi in občanov, s podpisovanjem oziroma s pismenimi izjavami ter z drugimi oblikami osebnega izjavljanja, ki jih določa zakon, ta statut ali samoupravni sporazum.

144. člen

Odločitev, o kateri so odločili delovni ljudje oziroma občani z osebnim izjavljanjem, se šteje za sprejeto, če se je zanjo izjavila večina tistih, ki so imeli pravico glasovati oziroma izjaviti se.

145. člen

Podrobnejša določila o referendumu, zborih delavcev, zborih delovnih ljudi in občanov ter drugih oblikah osebnega izjavljanja vsebuje zakon.

146. člen

Vprašanja, za katera tako določa ta statut, kakor tudi druga vprašanja, ki imajo poseben pomen za politični, gospodarski, družbeni, kulturni in socialni razvoj občine, da občinska skupščina v javno razpravo.

147. člen

V javni razpravi sodelujejo organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije in društva, občinska skupščina in njeni organi, kakor tudi druge zainteresirane samoupravne organizacije in skupnosti ter delovni ljudje in občani kot posamezniki.

148. člen

Vprašanja, ki so predmet javne razprave, se obravnavajo na zborih delovnih ljudi in občanov, v samoupravnih organih, delegacijah in konferencah delegacij, na javnih tribunah, zborih potrošnikov, v družbenopolitičnih organizacijah in društvih, v zborih in organih občinske skupščine, v združenih organizacijah združenega dela ter na druge načine, predvidene s statuti organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

149. člen

Občinska skupščina mora dati pred sprejetjem v javno razpravo osnutke:

- sprememb statuta občine,
- družbenih planov,
- prostorskega in urbanističnega programa ter urbanističnih načrtov in druge prostorske in urbanistične dokumentacije,
- drugih predpisov oziroma aktov, za katere to določa zakon ali sklene občinska skupščina.

150. člen

Predlagatelj oziroma organ, ki odloča o vprašanju, ki je dano v javno razpravo, je dolžan:

- osnutek akta ali gradivo javno objaviti oziroma zagotoviti, da se delovni ljudje in občani z njim pravočasno seznajajo;
- predlog obrazložiti in navesti družbene, ekonomske in druge razloge za njegov sprejem;
- določiti primeren rok za javno razpravo;
- zagotoviti zbiranje vseh mnenj iz javne razprave;
- zagotoviti strokovno obdelavo mnenj, stališč in predlogov;
- skrbeti, da se akt pred zaključkom javne razprave ne začne sprejemati;
- ob sprejemu akta obravnavati mnenja, stališča in predloge iz javne razprave in se po njih opredeliti;
- na primeren način obvestiti udeležence javne razprave o stališčih, ki jih je zavzel o predlogih iz javne razprave.

151. člen

Krajevna skupnost, občina, organizacija združenega dela in samoupravna interesna skupnost lahko razpišejo anketo, kadar hočejo izvedeti oziroma ugotoviti mnenje delovnih ljudi ter zbrati potrebne podatke o važnejših vprašanjih iz svoje pristojnosti.

5. 0. SAMOUPRAVNI SPORAZUMI IN DRUŽBENI DOGOVORI

152. člen

Z družbenimi dogovori se zagotavlja in usklajuje samoupravno urejanje družbenoekonomskih in drugih odnosov, ki so širšega skupnega pomena za udeležence dogovora ali splošnega družbenega pomena.

Družbene dogovore sklenejo organi občinske skupščine in zainteresirane organizacije združenega dela, zbornice in druga splošna združenja, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti, druge samoupravne organizacije in skupnosti, sindikati in druge družbenopolitične in družbene organizacije.

153. člen

Družbeni dogovor sklenejo v imenu udeležencev njihovi pooblašeni organi.

Če se z družbenim dogovorom zagotavlja in usklajuje samoupravno urejanje odnosov, o katerih se delavci po zakonu o združenem delu osebno izjavljajo, ga sme pooblašeni organ organizacije združenega dela skleniti, če se je pred tem večina delavcev v vsaki temeljni organizaciji v sestavi organizacije združenega dela, ki sklepa družbeni dogovor, izjavila, da se z njim strinja.

154. člen

Družbeni dogovor zavezuje udeležence, ki so ga sklenili ali k njemu pristopili, da ukrenejo, kar je potrebno za njegovo izvajanje. Udeleženec družbenega dogovora je družbeno in politično odgovoren, če se ne ravna po obveznostih iz tega dogovora.

Pobudo za sklenitev družbenega dogovora da lahko vsak udeleženec.

155. člen

S samoupravnimi sporazumi se urejajo in usklajujejo družbenoekonomski in drugi samoupravni odnosi ter interesi v družbeni reprodukciji in v drugih oblikah uresničevanja družbenoekonomskega položaja delavcev in drugih delovnih ljudi ter njihovih samoupravnih organizacij in skupnosti.

Samoupravni sporazum sklenejo med seboj delavci v temeljni organizaciji oziroma delovni skupnosti organizacije združenega dela, banka in druge finančne organizacije, skupnosti premoženjskega in osebnega zavarovanja, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti, gospodarska zbornica in druga splošna združenja samoupravnih organizacij in skupnosti ter sindikata.

Udeleženci samoupravnega sporazuma so lahko poleg sindikata tudi druge družbenopolitične organizacije, kadar se določajo odnosi, ki so pomembni za uresničevanje njihovih ciljev in nalog, določenih v njihovem statutu.

156. člen

Občinska skupščina, njeni organi in organizacije so lahko udeleženci samoupravnega sporazuma, kadar združujejo sredstva, s katerimi razpolagajo po načelu enakopravnosti med seboj ali s temeljnimi organizacijami ali drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi.

157. člen

Udeleženec je lahko tudi delovni človek, ki opravlja kmetijsko, obrtno ali drugo dejavnost oziroma delovni človek, ki samostojno opravlja poklicno dejavnost, če združuje svoje delo in sredstva z delom delavcev in sredstvi družbene reprodukcije v temeljni organizaciji, oziroma če združuje svoje delo in sredstva v kmetijsko zadrugo ali kakšno drugo obliko združevanja dela in sredstev.

158. člen

Pobudo za sklenitev samoupravnega sporazuma dajejo delavci oziroma drugi delovni ljudje neposredno ali po svojih samoupravnih organizacijah in skupnostih, kakor tudi po sindikatu, drugi družbenopolitični organizaciji, občinski skupščini ali gospodarski zbornici.

159. člen

Če občinska skupščina predpiše, da so posamezne samoupravne organizacije dolžne izvesti postopek za samoupravno sporazumevanje, lahko da predlog za sklenitev samoupravnega sporazuma vsaka samoupravna organizacija ali skupnost, na katero se ta obveznost nanaša.

Če v predpisanem roku nobena samoupravnih organizacij ali skupnosti ne da predloga za sklenitev samoupravnega sporazuma, ga lahko da sindikat ali pristojni organ občinske skupščine.

160. člen

Udeleženci samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja so enakopravni.

Samoupravni sporazum in družbeni dogovor se skleneta svobodno in v skladu z izraženo voljo udeležencev.

161. člen

Postopek samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja je javen.

Javnost postopka se zagotovi na način, ki ga v skladu z zakonom določijo udeleženci samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja.

162. člen

S samoupravnim sporazumom ali družbenim dogovorom se predvidi arbitraža ali kakšen drug način za reševanje sporov, ki nastanejo pri izvajanju samoupravnega sporazuma oziroma družbenega dogovora.

S samoupravnim sporazumom ali družbenim dogovorom se določijo tudi sankcije zaradi neizvrševanja njihovih določb.

IX. poglavje

ORGANI OBČINE

1. 0. OBČINSKA SKUPŠČINA

1. 1. Položaj in pristojnosti

163. člen

Skupščina občine Črnomelj je organ družbenega samoupravljanja in najvišji organ oblasti v okviru pravic in dolžnosti občine.

Skupščina občine Črnomelj izvršuje svoje pravice in dolžnosti na podlagi in v okviru ustave, zakonov, tega statuta ter odlok in drugih splošnih aktov, ki jih sprejme.

164. člen

Skupščina občine Črnomelj v okviru pravic in dolžnosti občine določa politiko in odloča o temeljnih vprašanjih, ki so pomembne za politično, gospodarsko, socialno in kulturno življenje ter družbeni razvoj občine.

165. člen

Skupščina občine Črnomelj:

- sprejema statut občine;
- določa splošna načela, cilje in smeri politike občine;
- sprejema družbeni plan občine;
- sprejema urbanistični program in druge urbanistične dokumente;
- sprejema proračun občine in potrjuje zaključni račun o izvršitvi proračuna;

- odloča o davkih in prispevkih;
- sprejema odloke in druge splošne akte, daje obvezno razlago teh aktov ter obravnava in določa politiko predpisov, ki jih sprejme;
- obravnava stanje na posameznih področjih družbenega življenja in sprejema ustrezne ukrepe;
- obravnava vprašanja, ki imajo skupen pomen za organizacijo združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti in usklajuje njihove interese;
- razpiše referendum za občino oziroma za njen del;
- najema posojila in razpiše javno posojilo;
- spodbuja samoupravno sporazumevanje in sodeluje pri družbenem dogovarjanju;
- ustanavlja organizacije združenega dela;
- ustanavlja upravne organe;
- organizira in opravlja družbeno nadzorstvo;
- opravlja politično nadzorstvo nad delom izvršnega sveta;
- sklepa o razpolaganju z družbenim premoženjem, s katerim upravlja občina;
- opravlja volitve in imenovanja ter razrešuje iz svoje pristojnosti;
- odloča o drugih zadevah v skladu z ustavo, zakonom in tem statutom.

1. 2. Sestava občinske skupščine

166. člen

Občinsko skupščino sestavljajo Zbor združenega dela, Zbor krajevnih skupnosti in Druženopolitični zbor.

Zbor združenega dela sestavljajo delegati delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela ter drugih organizacijah in delovnih skupnostih.

Zbor krajevnih skupnosti sestavljajo delegati delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih.

Druženopolitični zbor sestavljajo delegati delavcev ter drugih delovnih ljudi in občanov, organiziranih v druženopolitične organizacije.

167. člen

Zbor združenega dela ima 37 delegatskih mest, in sicer:

27 delegatskih mest temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti s področja gospodarstva; skupnosti s prosvetno kulturnega in raziskovalnega področja; skupnosti s prosvetno kulturnega in raziskovalnega področja;

27 delegatskih mest temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti s prosvetno-kulturnega in raziskovalnega področja;

1 delegatsko mesto temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti s socialno zdravstvenega področja;

1 delegatsko mesto delovnih ljudi, ki delajo v kmetijski dejavnosti z delovnimi sredstvi, na katerih ima kdo lastninsko pravico, skupaj z delavci, ki združujejo svoje delo in delovna sredstva, organizirani v skupnosti in druge z zakonom določene oblike združevanja;

1 delegatsko mesto obrtnikov;

1 delegatsko mesto delovnih skupnosti državnih organov, druženopolitičnih organizacij, društev ter drugih delovnih skupnosti, ki so organizirane kot organizacije združenega dela;

1 delegata aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb.

168. člen

Zbor krajevnih skupnosti ima 24 delegatskih mest. Delegete delegirajo delegacije krajevnih skupnosti glede na število delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnosti, vendar tako, da pošlje vsaka krajevna skupnost najmanj enega delegata.

169. člen

Druženopolitični zbor ima 21 delegatov.

Listo kandidatov za delegete druženopolitičnega zbora določajo občinske organizacije Zveze komunistov, Socialistične zveze delovnega ljudstva, Zveze sindikatov, Zveze združenj borcev in Zveze socialistične mladine Slovenije.

170. člen

Občinska skupščina obravnava vprašanja, ki so skupnega pomena za občino in lahko v okviru svojih pravic in dolžnosti sprejema resolucije in daje priporočila občinskim organom, organizacijam združenega dela, krajevnim skupnostim, samoupravnim interesnim skupnostim in drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim o vprašanih splošnega pomena.

171. člen

Občinska skupščina lahko sklene, da se predlog odloka ali drugo vprašanje iz njene pristojnosti predloži delovnim ljudem in občanom, da se na referendumu o njem izjavijo, in sicer, preden ga

sprejme ali o njem odloči, ali potem, ko ga je že sprejela oziroma o njem odločila.

Odločitev delovnih ljudi in občanov je za občinsko skupščino obvezna. Eno leto po referendumu občinska skupščina ne more izdati odloka ali drugega akta, ki bi bil v nasprotju z izidom referenduma.

1. 3. Področje in delo

172. člen

Določene zadeve iz pristojnosti občinske skupščine izvršujejo:

- posamezni zbor občinske skupščine samostojno;
- Zbor združenega dela, Zbor krajevnih skupnosti in Druženopolitični zbor skupščine enakopravno;
- Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti enakopravno;
- Zbor združenega dela, Zbor krajevnih skupnosti in Druženopolitični zbor na skupni seji;
- pristojni zbor enakopravno s skupščino samoupravne interesne skupnosti.

173. člen

Zbor združenega dela, Zbor krajevnih skupnosti in Druženopolitični zbor enakopravno:

- sprejemajo statut in odločajo o spremembi statuta;
- določajo stališča glede spremembe meja občine in glede združitve z drugo občino;
- sklepajo o načelni politiki medobčinskega sodelovanja ter o navezovanju trajnih prijateljskih vezi z drugimi občinami;
- odločajo o povezovanju občine z drugimi občinami in o ustanavljanju skupnih organov;
- sprejemajo dolgoročni in srednjeročni program gospodarskega in družbenega razvoja občine;
- sprejemajo družbeni plan ter načela za financiranje skupnih in splošnih potreb v občini;
- sprejemajo splošno bilanco sredstev občine;
- sprejemajo urbanistični program občine;
- sprejemajo odloke in druge splošne akte v zvezi s kadrovsko politiko, politiko zaposlovanja in socialno varnostjo;
- sprejemajo odloke in druge splošne akte v zvezi z organizacijo in delom temeljnega sodišča, temeljnega javnega tožilstva, javnega pravobranilca, organa za kaznovanje prekrškov, sodišča združenega dela, družbenega pravobranilca samoupravljanja in samoupravnih sodišč;
- obravnavajo vprašanja in odnose s področja notranjih zadev, javne varnosti, družbene samozaščite, ljudske obrambe, pravosodja ter družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine;
- sprejemajo določbe in druge splošne akte v zvezi z organizacijo in delom drugih občinskih ali medobčinskih organov in njihovih služb ter upravnih organov občinske skupščine;
- sprejemajo odloke in druge splošne akte v zvezi s sistemom in organizacijo ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite v občini;
- odločajo o razpisu referenduma;
- opravljajo družbeno nadzorstvo;
- v skladu z zakonom odločajo o ukrepih zoper organizacije združenega dela in skupnosti, v katerih nastanejo bistvene motnje pri uresničevanju samoupravnih pravic delavcev ali ki ne izpolnjujejo svojih z zakonom določenih obveznosti, oziroma hujše škodujejo družbenim interesom, sprejemajo začasne ukrepe družbenega varstva in pričnejo postopek redne likvidacije;
- opravljajo politično nadzorstvo nad delom izvršnega sveta, odpravijo in razveljavijo predpise in splošne akte izvršnega sveta, če so v nasprotju z ustavo, z zakonom, tem statutom ali drugimi predpisi;
- spremljajo izvajanje sprejetih odločitev;
- sprejemajo poslovnik o delu skupščine občine;
- potrjujejo samoupravne sporazume o ustanovitvi in statute samoupravnih interesnih skupnosti iz področij vzgoje in izobraževanja, kulture, raziskovalne dejavnosti, zdravstva in socialnega varstva;
- lahko opravljajo volitve in imenovanja oziroma razrešitve, ki sicer sodijo na skupno sejo, razen ko gre za predsednika, podpredsednika in sekretarja skupščine, predsednike in podpredsednike zborov, predsednika, podpredsednika in člane izvršnega sveta in predstojnike upravnih organov, za volitve Predsedstva Socialistične republike Slovenije in volitve delegatov za Zvezni zbor Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije;

- opravljajo druge zadeve iz pristojnosti občinske skupščine, ki jih po tem statutu ne opravljajo posamezni zbor, zbora, oziroma zbor in samoupravna interesna skupnost enakopravno.

174. člen

Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti enakopravno sprejemata odloke in druge splošne akte v okviru pravic in dolžnosti občine o vseh vprašanih, razen tistih, ki po tem statutu sodijo v pristojnost drugih zborov oz. pristojnega zbora skupščine samoupravne interesne skupnosti, predvsem pa:

- sprejemata ukrepe za uresničevanje politike in usmerjanja delitve dohodka, kot je načrtana v družbenem planu in programih razvoja;
- obravnavata načelna vprašanja v zvezi z določanjem in kontrolo cen proizvodov in storitev;
- urejata vprašanja, ki so v pristojnosti občinske skupščine iz področja industrije, gradbeništva, kmetijstva, obrti in opravljanja osebnega dela kot samostojnega poklica;
- urejata zadeve blagovnega prometa, turizma in gostinstva;
- urejata splošna vprašanja in pogoje obveščanja in javnega obveščanja;
- sprejemata proračun in zaključni račun proračuna občine;
- odločata o zadolžitvah, prevzemanju jamstva, razpisu občinskega posojila in o drugih premožnjsko pravnih razmerij v občini;
- spremljata izvrševanje odlokov in drugih splošnih aktov iz svojega delovnega področja;
- odločata o ustanovitvi organizacije združenega dela;
- določata davčno politiko v občini in sprejemata ustrezne odloke in druge splošne akte s področja davkov, taks in drugih dajatev;
- odločata o ukrepih za varstvo in izboljšanje človekovega okolja;
- sprejemata urbanistične in zazidalne načrte;
- sklepata o razpisu samoprispevka;
- dajeta soglasje k programu razvoja organizacije združenega dela in skupnosti, ki opravljajo dejavnosti posebnega družbenega pomena;
- obravnavata vsa vprašanja, ki so pomembna za življenje delovnih ljudi in občanov s področja financiranja družbenopolitičnih skupnosti, prostorskega planiranja, izgradnje in ureditve naselij, stanovanjskega in komunalnega gospodarstva ter o tem zavzemata stališča, dajeta mnenja in predloge ter odločata, razen če o posamezni zadevi ne odločajo vsi zbori oziroma posamezni zbor;
- odločata o združevanju sredstev z drugimi občinami;
- potrjujeata samoupravne sporazume o ustanovitvi samoupravnih interesnih skupnosti, delovnih organizacij in statute teh skupnosti, če tako določa zakon;
- odločata o začasni ureditvi posameznih vprašanj, od katerih je bistveno odvisno delo samoupravne interesne skupnosti, če organi skupnosti o teh vprašanih ne odločajo sami;
- dajeta soglasje k odločitvam samoupravnih interesnih skupnosti o vprašanih, ki so bistvenega pomena za uresničevanje pravic in obveznosti delovnih ljudi in občanov;
- enakopravno odločata oziroma dajeta soglasje k politiki razvoja na vseh področjih družbenih dejavnosti in na področjih gospodarskih dejavnosti posebnega družbenega pomena;
- odločata o vprašanih opravljanja osebnega dela s sredstvi, ki so lastnina občanov;
- imenujeta individualne poslovodne organe organizacije združenega dela, ki opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena, ki jih po zakonu in drugih predpisih imenuje občinska skupščina;
- opravljata enakopravno tudi druge zadeve, če je tako določeno z ustavo, zakonom ali s tem statutom.

175. člen

Družbenopolitični zbor spremlja politično stanje in razvoj v občini, skrbi, da se na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja uveljavlja temeljna smer socialističnega samoupravnega razvoja in v zvezi s tem zavzema stališča in daje predloge ostalim zborom, v kolikor ne sodeluje pri enakopravnem odločanju, predvsem v zadevah, ki se nanašajo na temeljna vprašanja, kot so:

- usmerjanje delitve dohodka in delitve osebnih dohodkov;
- organiziranje samoupravnih interesnih skupnosti in medsebojne razmerja delavcev na teh področjih;
- družbeno varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in občanov ter družbene lastnine;
- družbenoekonomski položaj in združevanje kmetov;
- samostojno osebno delo s sredstvi, ki so lastnina občanov;

- vprašanje verskih skupnosti;
 - združevanje občanov, javni shodi in prireditve;
 - vprašanja obveščanja in javnega obveščanja v občini; Družbenopolitični zbor:
 - voli predsednika, podpredsednika in delovna telesa zbora;
 - obravnava druge zadeve, ki se nanašajo na uresničevanje ustavnosti in zakonitosti ter varstvo svoboščin in pravic človeka in občana ter na razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja.
- Če pristojna zbora ali skupščina samoupravne interesne skupnosti sprejmeta besedilo odloka ali drugega splošnega akta v nasprotju s stališčem družbenopolitičnega zbora, sta dolžna neusklajena vprašanja ponovno proučiti in o njih odločiti.

176. člen

Zbor združenega dela samostojno sprejema odloke in druge splošne akte ter ukrepe za urejanje zadev, ki se nanašajo na:

- stanje in razvoj posameznih gospodarskih področij;
- izvrševanje družbenega plana na področju združenega dela;
- samoupravne družbenoekonomske odnose in delitev dohodka v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih organizacijah in skupnostih ter druga vprašanja, ki imajo splošen pomen za družbeni in gospodarski razvoj občine;
- predloge in stališča zborov delovnih ljudi, samoupravnih organizacij in družbenega pravobranilca samoupravljanja ter jih obvešča o svojih stališčih, ukrepih in sklepih;
- samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje; medsebojna razmerja v združenem delu in delovna razmerja;
- varstvo pri delu;
- organiziranje temeljnih organizacij in statusne spremembe organizacij združenega dela, ki opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena;
- nadomestila organizacijam združenega dela, ki jim občinski ukrepi za izvajanje določene ekonomske politike trajneje in v večjem obsegu onemogočajo normalno reprodukcijo;
- zadržanje splošnih aktov organizacij združenega dela in drugih organizacij in skupnosti do odločitve ustavnega sodišča;
- imenovanje in razreševanje predstavnika družbenopolitične skupnosti v organe upravljanja samoupravnih organizacij in skupnosti v okviru pravic in dolžnosti občinske skupščine;
- določa delegate za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije;
- voli predsednika, podpredsednika in delovna telesa zbora;
- opravlja druge zadeve, za katere je pooblaščen s tem statutom ali z zakonom.

177. člen

Zbor krajevnih skupnosti samostojno:

- sprejema odloke in druge splošne akte in pristojnosti občinske skupščine, ki urejajo življenje in delo delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih;
- sproži postopek za samoupravno sporazumevanje krajevnih skupnosti;
- obravnava in usklajuje programe razvoja krajevnih skupnosti ter proučuje, usmerja in spodbuja delo krajevnih skupnosti;
- obravnava vsa vprašanja in odnose, ki so pomembni za življenje delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti in ki se nanašajo na področje sodelovanja med krajevnimi skupnostmi v občini in izven nje, gospodarjenje in uporabo dobrin v splošni rabi ter uporabo mestnega zemljišča in o tem zavzema stališča, daje mnenja in predloge;
- spodbuja sodelovanje med delegacijami krajevnih skupnosti zaradi uspešnega skupnega reševanja nalog iz pristojnosti zbora in sporazumnega reševanja drugih vprašanj skupnega pomena za delovne ljudi in občane v krajevni skupnosti;
- obravnava pripombe, mnenja in predloge zborov delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih in jih obvešča o svojih ukrepih in sklepih;
- zadrži izvršitev splošnega akta krajevnih skupnosti do odločitve ustavnega sodišča, če meni, da je akt v nasprotju z ustavo ali zakonom in uvede postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti takega akta;
- obravnava javni red in mir ter varnost prometa v občini;
- obravnava programe in delo samoupravnih interesnih skupnosti;
- voli predsednika, podpredsednika in delovna telesa zbora;
- pooblašča osebe, ki sodelujejo pri sklepanju zakonskih zvez;
- obravnava vprašanja v zvezi z zdravstvenim varstvom živali;
- obravnava vprašanja v zvezi z varstvom in napredkom človekovega okolja, odloča o načinu in mestih za izkoriščanje

peska in gramoza ter določa mesta za odlaganje odpadkov;

- obravnava vprašanja upravljanja in vzdrževanja lokalnih cest in urejanja prometa na njih, vprašanja, ki se nanašajo na imena cest, ulic in trgov;
- obravnava vprašanja v zvezi s preskebo prebivalstva;
- odloča o spremembi meja katastrskih občin;
- opravlja druge naloge, za katere je pooblaščen s tem statutom ali z drugimi predpisi.

Zbor odloča o kriterijih za delitev sredstev krajevnim skupnostim ter daje drugim zborom in skupščinam samoupravnih interesnih skupnosti mnenja in stališča glede problematike krajevnih skupnosti in glede vprašanj, ki jih vsebujejo programi razvoja krajevnih skupnosti v občini.

178. člen

Zbor združenega dela, Zbor krajevnih skupnosti in Druženopolični zbor na skupni seji:

- odločajo o podelitvi naslova častnega občana občine Črnomelj;
- odločajo o grbu in zastavi občine;
- odločajo o podeljevanju nagrad, pohval in drugih javnih priznanj občanom in drugim osebam, organizacijam združenega dela in drugim organizacijam in skupnostim;
- volijo in razrešujejo predsednika in podpredsednika občinske skupščine;
- volijo in razrešujejo predsednika, podpredsednika in člane izvršnega sveta;
- imenujejo in razrešujejo predsednika in člane delovnih teles občinske skupščine;
- imenujejo in razrešujejo člane sveta za ljudsko obrambo občine;
- imenujejo in razrešujejo sekretarja občinske skupščine;
- imenujejo in razrešujejo funkcionarje upravnih organov in organizacij;
- volijo in razrešujejo prednika in sodnike temeljnega sodišča ter sodnike porotnike;
- volijo in razrešujejo sodnike sodišča združenega dela;
- volijo in razrešujejo družbenega pravobranilca samoupravljanja in njegove namestnike;
- volijo in razrešujejo javnega pravobranilca in njegove namestnike;
- volijo in razrešujejo temeljnega javnega tožilca in njegove namestnike;
- opravljajo druge volitve, imenovanja in razrešitve iz pristojnosti občinske skupščine, ki niso v pristojnosti posameznih zborov;
- lahko odločajo o vprašanjih, za katere so po tem statutu pristojni in sodijo v enakopravno odločanje, če tako enakopravno sklenejo;
- razpravljajo in odločajo o drugih vprašanjih, če je tako določeno z ustavo, zakonom ali s tem statutom.

179. člen

Pri obravnavanju in odločanju o vprašanjih iz pristojnosti občinske skupščine, ki se nanašajo na področje vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva, skupščine samoupravne interesne skupnosti ustreznega področja enakopravno s pristojnimi zbori občinske skupščine:

- določajo politiko na področju dejavnosti posamezne samoupravne interesne skupnosti;
- sprejemajo plane in programe razvoja dejavnosti na področju posamezne samoupravne interesne skupnosti;
- odločajo o ustanavljanju oziroma ukinitvi dejavnosti, ustanov in zavodov, ki delujejo na področju posamezne samoupravne interesne skupnosti;
- odločajo o drugih vprašanjih s področja posameznih samoupravnih interesnih skupnosti, ki se na podlagi ustave in zakona urejajo z odloki in drugimi splošnimi akti občinske skupščine.

Skupščine samoupravnih interesnih skupnosti sprejemajo v soglasju z občinsko skupščino odločitve, ki so bistvenega pomena za uresničevanje pravic in obveznosti delovnih ljudi in občanov, združenih v posamezne samoupravne interesne skupnosti.

180. člen

Odločitev o izločitvi dela dohodka temeljne organizacije združenega dela za skupne in splošne družbene potrebe ter o namenu in obsegu sredstev za te potrebe ne more biti sprejeta, če je ne sprejme zbor združenega dela.

181. člen

Vsak zbor, ki ne sodeluje pri odločanju o posameznem vprašanju, ima pravico razpravljati o tem vprašanju, zavzemati stališča in dajati svoje predloge pristojnim zborom, če gre za vprašanja, ki imajo pomen za izvrševanje njegovih nalog.

Pristojni zbori morajo pred odločitvijo razpravljati o stališčih in predlogih tega zbora.

182. člen

Vsak zbor lahko v okviru svojega delovnega področja zahteva od izvršnega sveta poročila in mu postavlja vprašanja.

Vsak zbor lahko v okviru svojega delovnega področja zahteva poročila in pojasnila od predstojnikov občinskih upravnih organov.

183. člen

Vsak zbor zaseda in odloča praviloma ločeno.

Zbori, ki enakopravno sodelujejo pri sprejemanju odloka ali drugega akta, lahko sklenejo, da bodo odlok oziroma akt obravnavali ali pa tudi sprejeli skupaj.

Če zbori sklenejo, da bodo odločali skupaj, glasujejo delegati vsakega zbora posebej.

Predsednik občinske skupščine lahko v sporazumu s predsedniki zborov skličejo sejo zborov, na kateri zbori skupaj obravnavajo vprašanja, ki so skupnega pomena za zore.

184. člen

Vsak zbor občinske skupščine veljavno sklepa, če je na seji navzoča večina delegatov zbora.

Zbor sprejema odloke, sklepe in druge akte z dvotretjinsko večino glasov navzočih delegatov, razen če se z zakonom ali s tem statutom ne zahteva druga večina.

Kadar zbori občinske skupščine zasedajo na skupni seji, so sklepčni, če je navzočih nad polovico delegatov vsakega zbora, odločitev pa je sprejeta, če je zanje glasovala dvotretjinska večina na seji navzočih delegatov.

Glasovanje je javno, razen v primerih, ko ta statut ali poslovnik skupščine določa, da je glasovanje tajno oz. če tako sklene zbor na seji.

185. člen

Vsak zbor samostojno odloča o verifikaciji pooblastil delegatov na zasedanju zbora in o imuniteti delegatov.

Vsak zbor ima svojo stalno komisijo za verifikacijo pooblastil in za vprašanje imunitete.

1.4. Sprejemanje predpisov in drugih aktov

186. člen

Občinska skupščine in njeni organi sprejemajo predpise in druge akte v okviru svojih pravic in dolžnosti.

Občinska skupščina in posamezni zbori izdajajo odloke, sklepe, odločbe, resolucije, priporočila, stališča in obvezne razlage.

Izvršni svet izdaja odredbe, navodila, odločbe, smernice in sklepe.

Upravni organi izdajajo odredbe, navodila in odločbe.

187. člen

Odlok ali drugi akt lahko predlaga vsak delegat v svojem zboru, oziroma skupina delegatov, izvršni svet, skupščina samoupravne interesne skupnosti, odbor ali komisija zbora ali skupščine, temeljni upravni organi občinske skupščine iz svojega delovnega področja, krajevne skupnosti ter vsak zbor za zadeve iz področja svoje pristojnosti ali pristojnosti drugega zbora. Zahtevo za izdajo akta lahko podajo tudi druženopolitične organizacije, samoupravne organizacije in skupnosti, društva in občani.

188. člen

Odloke in druge splošne akte sprejema občinska skupščina v dvofaznem ali enofaznem postopku.

Občinska skupščina sprejema v dvofaznem postopku predvsem odloke in druge akte, ki neposredno posegajo v pravice in dolžnosti delavcev, delovnih ljudi in občanov oziroma samoupravnih organizacij in skupnosti ali če jim nalaga nove materialne obveznosti.

Določbe drugega odstavka tega člena ne veljajo za sprejemanje odlokov o začasnih ukrepih.

189. člen

Odlok ali drugi akt, ki ga enakopravno sprejemajo zbori skupščine ali pristojni zbori in skupščina samoupravne interesne skupnosti, oziroma h katerim je po tem statutu družbenopolitični zbor dolžan sprejeti stališča, je sprejet, če je v zborih ali pristojnem zboru in skupščini samoupravne interesne skupnosti sprejet v enakem besedilu oziroma v skladu s stališči družbenopolitičnega zbora.

Če se zbori ali zbori in skupščina samoupravne interesne skupnosti po dveh zaporednih obravnavah spornega vprašanja ne zedinijo glede besedila predloga odloka ali drugega akta ali če predlog, odlok oziroma drugi akt ni bil sprejet v enem ali več zborih ali v skupščini samoupravne interesne skupnosti oziroma ni bil sprejet v skladu s stališči družbenopolitičnega zbora, postavijo skupno komisijo, v katero izvoli vsak zbor in skupščina samoupravne interesne skupnosti enako število članov. Skupna komisija pripravi predlog za uskladitev spornih vprašanj.

Če se skupna komisija ne sporazume ali če zbori oziroma skupščina samoupravne interesne skupnosti ne sprejmejo njenega sporazumnega predloga, se predlog odloži z dnevnega reda. Predlog se lahko ponovno da na dnevni red na predlog enega zbora ali skupščine samoupravne interesne skupnosti ali izvršnega sveta.

190. člen

Če ostane usklajevalni postopek, ki ga določa prejšnji člen, brez uspeha, lahko izvršni svet predlaga izdajo začasnega ukrepa in izdela predlog takojšnjega ukrepa, če meni, da bi lahko zaradi tega, ker akt ni bil sprejet, nastala za družbeno skupnost občutna škoda ali bi bilo ogroženo nemoteno opravljanje dejavnosti ali zadev, ki so posebnega družbenega pomena.

Odlok o začasnih ukrepih je v pristojnih zborih oziroma v zborih in skupščini samoupravne interesne skupnosti sprejet, če je zanj glasovala dvotretjinska večina navzočih delegatov v teh zborih, oziroma v zborih in skupščini samoupravne interesne skupnosti.

V primeru, če zbori oziroma pristojni zbor in skupščina samoupravne interesne skupnosti ne sprejmejo predloga začasnega ukrepa v enakem besedilu, lahko izvršni svet predlaga obravnavo na skupni seji vseh zborov. Zbori na skupni seji veljavno sklepajo o odloku o začasnih ukrepih, če je na seji navzoča večina delegatov vsakega zbora. Odlok o začasnih ukrepih velja, če je bil sprejet z dvotretjinsko večino glasov navzočih delegatov.

Odlok ali drugih akt o začasnih ukrepih velja, dokler ni sprejet dokončni akt, najdlje pa eno leto.

Če proračun do dneva, ko bi moral začeti veljati, ne more biti sprejet, se financiranje začasno izvaja na temelju proračuna iz prejšnjega leta.

191. člen

Postopek za sprejemanje predpisov in splošnih aktov občinske skupščine in njenih organov se natančneje določa s poslovníkom.

192. člen

Predpis ali splošni akt se objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu in začne veljati osmi dan po objavi.

Samo zaradi posebno utemeljenih razlogov se lahko določi, da začne predpis veljati prej kot osmi dan po objavi, vendar ne pred dnem objave.

Družbeni plan in proračun ter akti, ki so izdani za njuno izvrševanje, se uporablja za čas, za katerega veljata družbeni plan oziroma proračun.

193. člen

Odlok ali drugi splošni akt občinske skupščine velja za območje občine, če ni v odloku ali splošnem aktu določeno, da velja le za del območja občine.

1. 5. Predsednik in podpredsedniki občinske skupščine, predsedniki zborov in sekretar skupščine

194. člen

Občinska skupščina ima predsednika in enega ali več podpredsednikov, ki jih izvoli izmed delegatov v zborih občinske skupščine.

Kandidate za predsednika in podpredsednika občinske skupščine predlaga po opravljenem kandidacijskem postopku Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Kandidati so izvoljeni, če so dobili najmanj dve tretjini glasov vseh delegatov v občinski skupščini.

Predsednika in podpredsednika volijo za štiri leta in ne morejo biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljeni na to dolžnost.

195. člen

Predsednik skupščine usklajuje delo med zbori ter skrbi za povezovanje skupščine s samoupravnimi interesnimi skupnostmi, s samoupravnimi organi in s celotno delegatsko osnovo.

Predsednik občinske skupščine predstavlja občino kot pravno osebo, organizira delo v skupščini, sklicuje in vodi skupne seje zborov in predlaga dnevni red zanje, podpisuje odloke in druge akte občinske skupščine ter opravlja druge naloge, ki so določene s tem statutom in skupščinskim poslovníkom.

Predsednik občinske skupščine lahko sklicuje seje posameznih zborov občinske skupščine, če tega ne storijo njihovi predsedniki.

Če je predsednik občinske skupščine zadržan, ga nadomešča podpredsednik, ki ga sam določi.

1. 6. Predsedstvo občinske skupščine

196. člen

Predsedstvo občinske skupščine sestavljajo:

- predsednik občinske skupščine;
- podpredsednik občinske skupščine;
- predsedniki zborov.

Pri delu predsedstva sodelujejo tudi predsedniki skupščin samoupravnih interesnih skupnosti iz področja vzgoje in izobraževanja, kulture, raziskovalne dejavnosti, zdravstva in socialnega varstva, ko predsedstvo obravnava vprašanja, ki zadevajo te samoupravne interesne skupnosti.

Predsedstvo občinske skupščine skrbi za koordinacijo dela skupščine – posameznih zborov in organov ter njihovega sodelovanja s samoupravnimi interesnimi skupnostmi v občini, spremlja izvrševanje sklepov in stališč skupščine in njenih organov, skrbi za izvajanje poslovníka občinske skupščine in določb statuta občine, ki se nanašajo na delo skupščine oziroma njenih zborov, za pravočasno pošiljanje gradiv ter opravlja druge naloge, določene v tem statutu in zakonu.

Predsedstvo razlaga določila poslovníka o delu občinske skupščine.

Predsedstvo sprejema stališča o teh oziroma drugih, s poslovníkom občinske skupščine določenih vprašanjih.

Predsedstvo med vojno odloča o vprašanjih iz pristojnosti občinske skupščine, če se ta ne more sestati. Sestavo in pristojnost predsedstva v vojni določa zakon.

Predsedstvo občinske skupščine predloži sprejete splošne akte v potrditev občinski skupščini takoj, ko se ta lahko sestane.

197. člen

Vsak zbor občinske skupščine ima predsednika in podpredsednika, ki ju izvoli zbor izmed delegatov po opravljenem kandidacijskem postopku v Občinski konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Predsednika in podpredsednika zbora volijo za štiri leta in ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen.

198. člen

Predsednik zbora sklicuje in vodi seje, skrbi, da zbor posluje po poslovníku, podpisuje akte, ki jih samostojno sprejema zbor in opravlja druge naloge, ki so mu dane s tem statutom, poslovníkom in drugimi splošnimi akti.

199. člen

Funkcije, ki jih ta statut in poslovník občinske skupščine določata za predsednika zbora, opravlja v skupščini samoupravne interesne skupnosti, ki sodeluje v delu občinske skupščine, njen predsednik.

200. člen

Občinska skupščina ima sekretarja.

Sekretar skupščine:

- pomaga predsedniku skupščine in predsednikom zborov pri pripravljanju in organiziranju sej, se udeležuje sej in skrbi za zapisnike sej;
- skrbi za poročila, dokumentacijo in drugo gradivo za vprašanja, ki jih obravnavajo zbori in druga telesa občinske skupščine;
- skrbi za izvrševanje sklepov občinske skupščine;
- opravlja druge zadeve, določene s poslovníkom ali z drugim

aktom občinske skupščine in zadeve, ki mu jih poveri predsednik občinske skupščine.

Sekretarja imenuje občinska skupščina za dobo štirih let. Ista oseba je lahko izvoljena za sekretarja največ dvakrat zaporedoma.

1. 7. Stalna in občasna telesa občinske skupščine

201. člen

Občinska skupščina in njeni zbori lahko ustanovijo komisije, odbore in druga stalna ali občasna delovna telesa za proučevanje predlogov in odlokov in drugih aktov, ki jih sprejema občinska skupščina in njeni zbori in za proučevanje drugih vprašanj iz pristojnosti občinske skupščine.

Skupna delovna telesa lahko ustanovijo tudi zbori občinske skupščine in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti za območje občine za zadeve, v katerih te skupščine enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine.

202. člen

Občinska skupščina ima naslednje stalne komisije, svete in odbore:

- komisija za družbeno nadzorstvo;
- komisija za kadrovske in administrativne zadeve;
- komisija za vloge in pritožbe;
- komisija za odlikovanja;
- statutarno-pravna komisija;
- komisija za samoupravne akte samoupravnih interesnih skupnosti;
- komisija za verska vprašanja;
- komisija za varstvo okolja;
- komisija za zadeve borcev;
- žirija za podelitev plakete občine Črnomelj;
- svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito;
- svet za gostinstvo in turizem;
- svet za preventivno vzgojo v cestnem prometu;
- komisija za reševanje pritožb zoper odločbe o plačevanju prispevka za starostno zavarovanje kmetov;
- komisija za ugotavljanje zmožnosti plačila prispevka za starostno zavarovanje kmetov.

Vsak zbor občinske skupščine ima komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja delegatov.

Komisija ima praviloma od 5 do 15 članov. Predsednika in člane imenuje občinska skupščina na skupni seji vseh zborov izmed delegatov zborov in drugih delovnih ljudi in občanov.

203. člen

Sestavo, naloge in načina dela komisij določi občinska skupščina s poslovníkom ali s splošnim aktom o ustanovitvi.

204. člen

S poslovníkom občinske skupščine so lahko posameznim delovnim telesom skupščine in zborom dana pooblastila, da opravljajo ankete in poizvedbe ter v ta namen zahtevajo od državnih organov, organizacij in skupnosti potrebne podatke, spise in druge listine, kakor tudi druga pooblastila za izpolnitev njihovih nalog.

Delovna telesa občinske skupščine ali zborov lahko zahtevajo od predsednika izvršnega sveta in od predstojnikov upravnih organov, da dajo poročila o izvajanju odlokov in drugih aktov občinske skupščine ter lahko zahtevajo, da ustno ali pisмено odgovorijo na vprašanja in dajejo pojasnila.

2. 0. IZVRŠNI SVET

2. 1. Položaj in pristojnosti

205. člen

V občini se oblikuje izvršni svet kot izvršilni organ občinske skupščine in opravlja zadeve, ki so določene z ustavo, zakoni, tem statutom in drugimi predpisi.

Izvršni svet je odgovoren občinski skupščini v mejah njenih pravic in dolžnosti za stanje na vseh področjih družbenega

življenja, za uresničevanje politike ter za izvrševanje odlokov in drugih aktov občinske skupščine, kakor tudi za delo občinskih upravnih organov.

206. člen

Izvršni svet:

- nastopa z ukrepi, s katerimi se zagotavlja izvrševanje politike skupščine občine, izvajanje zakonov in drugih predpisov, družbenega plana in proračuna občine, odlokov in drugih splošnih aktov skupščine občine;
- daje pobude ter organizira in usmerja pripravljanje samoupravnih sporazumov o osnovah planov samoupravnih organizacij in skupnosti oziroma dogovorov o osnovah plana občine in daje ustrezne predloge nosilcem planiranja za usklajitev posameznih planov s skupnimi in splošnimi potrebami, interesi in cilji ter jim zagotovi ustrezno strokovno pomoč;
- predlaga skupščini občine izdajo odlokov in drugih splošnih aktov, predlaga družbeni plan občine, proračun občine in zaključni račun o izvršitvi proračuna;
- izvršuje proračun občine;
- daje skupščini občine mnenja o predlogih odlokov in drugih splošnih aktov, ki jih skupščini občine pošiljajo pooblašeni predlagatelji;
- izdaja predpise za izvrševanje odlokov in drugih splošnih aktov skupščine občine in posameznih zborov;
- skrbi za izvajanje politike obrambe in za izvrševanje priprav za obrambo, skrbi za mobilizacijo in uporabo vseh sil in virov za oborožene sile, za izvajanje splošnega ljudskega odpora, določa predlog načrta razvoja na področju ljudske obrambe, opravlja druge naloge s področja ljudske obrambe v skladu z zakonom;
- sprejema in skrbi za izvajanje ukrepov za odpravo nevarnosti, reševanje in preprečevanje širjenja posledic naravnih in drugih hudih nesreč ter drugih izrednih razmer in imenuje občinski štab za civilno zaščito;
- usklajuje, usmerja in nadzoruje delo občinskih upravnih organov in strokovnih služb za izvajanje zakonov in drugih predpisov, izvrševanje politike, odlokov in drugih splošnih aktov skupščine občine in nadzoruje zakonitost njihovega dela;
- predlaga ustanovitev in odpravo upravnih organov in strokovnih služb, predlaga ukrepe za izboljšanje njihovega dela, določa načela za notranjo organizacijo in sistemizacijo del in nalog, določa način programiranja dela ter način ocenjevanja opravljenih nalog, določa razporeditev delovnega časa, odloča o sporih o pristojnosti za odločanje v upravnih stvareh, odloča o spornih vprašanjih med delavci delovne skupnosti in funkcionarjem, ki vodi upravni organ zlasti glede razporeda sredstev po finančnem načrtu ali delitve sredstev po zaključnem računu;
- z delavci delovnih skupnosti upravnih organov sklene samoupravni sporazum, s katerim se določi skupne osnove in merila za pridobivanje in razporejanje dohodka delavcev delovne skupnosti ter osnove in merila za oblikovanje sredstev za skupno porabo;
- obvešča javnost o svojem delu;
- daje mnenja k predlogom za ustanovitev medobčinskih upravnih organov in spremlja njihovo delo;
- ustanavlja stalna in občasna delovna telesa za opravljanje določenih nalog iz svoje pristojnosti;
- sprejme poslovnik o svojem delu;
- opravlja druge zadeve, določene z ustavo, zakonom, statutom ter odlokom in drugimi predpisi skupščine občine.

207. člen

Izvršni svet sklepa družbene dogovore in samoupravne sporazume, s katerimi se izvaja politika skupščine občine in, za katere je pooblaščen po predpisu, oziroma ga pooblasti skupščina občine.

Izvršni svet zastopa občino kot pravno osebo, če ni glede posamičnih vprašanj zastopanja v zakonu drugače določeno.

Izvršni svet izvršuje pravice in dolžnosti, ki pripadajo občini kot ustanovitelja nasproti organizacijam združenega dela, ki opravljajo dejavnosti posebnega družbenega pomena v občini.

Izvršni svet izdaja odredbe za izvrševanje predpisov, kadar je za to posebej pooblaščen, v mejah zakonskih pooblastil izdaja izvršni svet odločbe v upravnem postopku, sprejema smernice, stališča in navodila.

Kadar ne odloči z drugim aktom, sprejme izvršni svet sklen.

208. člen

Izvršni svet ima svoj pečat. Pečat je okrogle oblike in ima v sredini grb Socialistične republike Slovenije, ob robu pa besedilo „Socialistična republika Slovenija, Skupščina občine Črnomelj, izvršni svet“.

2. 2. Sestava ter pravice in dolžnosti članov izvršnega sveta

209. člen

Izvršni svet sestavljajo predsednik in 10 članov.

Predsednika izvršnega sveta voli občinska skupščina po prej opravljenem kandidacijskem postopku v Socialistični zvezi delovnega ljudstva, člane izvršnega sveta pa na predlog kandidata za predsednika izvršnega sveta in po poprejšnjem mnenju Občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Izvršni svet ima podpredsednika, ki ga izmed članov izvršnega sveta izvoli občinska skupščina na predlog predsednika izvršnega sveta.

Izvršni svet določi člana izvršnega sveta ali predstojnika upravnega organa, ki je odgovoren za usklajevanje in organizacijo dela upravnih organov, kakor tudi odredbodajalca občinskega proračuna in finančnega načrta.

Predsednika in člane izvršnega sveta voli občinska skupščina za štiri leta in so lahko ponovno izvoljeni za štiri leta.

Člani izvršnega sveta so lahko ponovno izvoljeni še za štiri leta, če to zahtevajo posebno upravičeni razlogi.

210. člen

Člani izvršnega sveta so še posebej zadolženi za stanje na posameznem področju družbenega življenja, in sicer:

- za družbeno planiranje;
- za gospodarstvo;
- za družbene dejavnosti;
- za občo upravo in proračun;
- za ljudsko obrambo;
- za varnost, družbeno samozaščito in društva;
- za kmetijstvo in gozdarstvo;
- za industrijo in malo gospodarstvo;
- za trgovino, gostinstvo in turizem;
- za samoupravne interesne skupnosti;
- za krajevne skupnosti, družbenopolitični sistem ter kadrovske politiko;
- za komunalne zadeve, gradbeništvo, stanovanjsko politiko in urbanizem.

Član izvršnega sveta lahko pokriva eno ali več področij.

211. člen

Predsednik izvršnega sveta predstavlja svet, sklicuje seje sveta, jim predseduje in skrbi za izvajanje sklepov sveta ter podpisuje akte, ki jih izdaja izvršni svet.

Predsednika izvršnega sveta v primeru odsotnosti ali daljše zadržanosti nadomešča podpredsednik.

212. člen

Izvršni svet dela in odloča o vprašanjih iz svoje pristojnosti na seji.

Izvršni svet sklepa veljavno, če je na seji navzoča večina vseh članov izvršnega sveta. Odločitve sprejema z večino glasov vseh članov sveta.

213. člen

Izvršni svet si imenuje sekretarja.

Funkcijo sekretarja izvršnega sveta podrobneje opredeli s poslovníkom.

214. člen

Predsednik izvršnega sveta ima pravico predlagati skupščini razrešitev posameznih članov sveta in izvolitev novih.

Razrešitev ali ostavka predsednika sveta ali ostavka večine članov izvršnega sveta ima za posledico ostavko celotnega izvršnega sveta.

Če izvršni svet kolektivno odstopi ali če mu je izglasovana nezaupnica, ostane v svoji funkciji do izvolitve novega izvršnega sveta.

Predsednik ali član izvršnega sveta ima pravico svoj odstop obrazložiti.

215. člen

Člani izvršnega sveta so odgovorni za izvajanje politike in stališč izvršnega sveta v vseh zadevah, ki jim jih poveri izvršni svet, kakor tudi za delo upravnih organov, ki jih vodijo.

Člani izvršnega sveta imajo pravico in dolžnost, da poročajo izvršnemu svetu o problematiki na področjih, za katere so odgovorni in da dajo predloge in pobude za reševanje vprašanj iz pristojnosti izvršnega sveta.

V skladu s poslovníkom izvršnega sveta imajo člani izvršnega sveta pravico sodelovati pri delu komisij in odborov izvršnega sveta in izrekati svoje mnenje in predloge o vprašanjih, o katerih se razpravlja.

216. člen

Izvršni svet ima pri izvrševanju svojih nalog pravico zahtevati od organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter državnih organov, da mu dajo podatke in pojasnila o vprašanjih iz njihovega delovnega področja. Organizacije in organi so mu podatke in pojasnila dolžni dati.

217. člen

Za reševanje posameznih vprašanj s področja dela izvršnega sveta lahko izvršni svet oblikuje stalno aličasne komisije in druga delovna telesa.

218. člen

Člani izvršnega sveta uživajo enako imuniteto kot delegati v občinski skupščini.

O imuniteti člana izvršnega sveta odloča izvršni svet.

2. 3. Razmerja izvršnega sveta do skupščine občine

219. člen

Izvršni svet poroča skupščini občine o izvajanju določene politike o stanju in razvoju na vseh področjih družbenega življenja, o izvrševanju predpisov in drugih splošnih aktov, ki jih je sprejela skupščina občine ter daje predloge za določanje politike, izdaja predpisov in drugih splošnih aktov.

Izvršni svet je dolžan dajati pojasnila in odgovore na vprašanja, ki mu jih postavljajo posamezni zbori skupščine občine, njihova telesa in delegati v zborih skupščine občine.

220. člen

Če izvršni svet meni, da ne bi mogel zagotoviti izvajanja določene politike ali izvrševanja predpisa ali drugega splošnega akta skupščine občine, katerega se predlaga ali da ne more prevzeti odgovornosti za opravljanje svoje funkcije, lahko postavi vprašanje zaupnice.

Če skupščina občine izglasuje izvršnemu svetu nezaupnico, je ta dolžan odstopiti.

221. člen

Če izvršni svet oceni, da se na določenem področju družbenega življenja v občini ne izvaja določena politika, ne izvršujejo zakoni, drugi predpisi in splošni akti ali družbeni plani, mora nemudoma ukreniti to, za kar je pooblaščen oziroma predlagati skupščini občine ustrezne ukrepe.

Vsak zbor občinske skupščine lahko na predlog najmanj desetih delegatov v zboru postavi vprašanje zaupnice izvršnemu svetu.

Vprašanje zaupnice izvršnemu svetu mora občinska skupščina obravnavati.

Če občinska skupščina izglasuje izvršnemu svetu nezaupnico, je ta dolžan odstopiti.

3. 0. OBČINSKI UPRAVNI ORGANI

222. člen

Upravni organi občine opravljajo naloge iz pristojnosti na upravnem področju, za katerega so ustanovljeni.

Občinski upravni organi izvajajo določeno politiko in izvršujejo odloke, predpise in druge splošne akte občinske skupščine in izvršnega sveta ter organov širših družbenopolitičnih skupnosti, izvajajo smernice skupščine, odgovarjajo za stanje na področjih, za katere so ustanovljeni, spremljajo stanje na določenih področjih in

dajejo pobudo za reševanje vprašanj s teh področij, izdajajo izvršilne predpise, odločajo o upravnih stvareh, opravljajo upravno nadzorstvo in druge upravne zadeve, pripravljajo predpise in druge splošne akte in opravljajo druge strokovne zadeve za občinsko skupščino in izvršni svet.

Upravni organi so samostojni v okviru svojih pooblastil in za svoje delo odgovarjajo izvršnemu svetu in skupščini.

Upravni organi zagotavljajo s svojim delom učinkovito uresničevanje pravic in interesov delovnih ljudi, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

Upravni organi sodelujejo med seboj, z upravnimi organi drugih družbenopolitičnih skupnosti ter z organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi o vprašanjih, na katerih imajo te organizacije in skupnosti interes in zagotavljajo medsebojno obveščanje o delu.

223. člen

Upravni organi s svojim delom zagotavljajo na področjih, ki spadajo v njihovo pristojnost in na katerih so neposredno odgovorni za izvrševanje predpisov, učinkovito uresničevanje pravic in interesov delovnih ljudi, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter redno seznanjajo skupščino in izvršni svet o stanju na posameznih področjih, ju obveščajo o svojih ugotovitvah ter dajejo predloge za uspešnejše in učinkovitejše delovanje občinske uprave.

Na področjih iz pristojnosti samoupravnih interesnih skupnosti, delovnih organizacij posebnega družbenega interesa in drugih skupnosti in organizacij, kjer te skupnosti in organizacije samostojno spremljajo dogajanje, sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju politike, predlagajo in izvajajo ustrezne ukrepe ter dajejo predloge iz svojega delovnega področja, imenujejo stališča in zagotavljajo medsebojno obveščanje o delu, še posebej v zadevah, v katerih samoupravne interesne skupnosti sodelujejo z občinsko skupščino.

224. člen

Upravne zadeve iz občinske pristojnosti opravljajo kolegijsko ali individualno vodeni upravni organi.

Kolegijsko vodeni upravni organ je:

– komite za družbeni razvoj.

Individualno vodeni upravni organi so:

– oddelek za občo upravo in proračun,

– oddelek za notranje zadeve,

– oddelek za ljudsko obrambo,

– uprava družbenih prihodkov.

Občinska skupščina sprejme odlok o organizaciji in delovnem področju upravnih organov.

225. člen

Predstojnike upravnih organov imenuje občinska skupščina praviloma izmed članov izvršnega sveta na predlog predsednika izvršnega sveta in po predhodnem kandidacijskem postopku, ki ga vodi Socialistična zveza delovnega ljudstva.

226. člen

Občinska skupščina lahko poveri organizacijam združenega dela in drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim, družbenim organizacijam, društvom in drugim organizacijam, da na področju svoje dejavnosti urejajo s svojimi akti določene zadeve širšega pomena, da odločajo v posamičnih zadevah o določenih pravicah in obveznostih in da izvršujejo druga javna pooblastila.

Z odlokom občinske skupščine se lahko določi, kako se izvršujejo javna pooblastila, ki so poverjena posameznim organizacijam in skupnostim kot tudi določajo pravice skupščine in drugih organov družbenopolitičnih skupnosti glede dejanja smernic tem organizacijam in skupnostim in opravljanja nadzora v zvezi z izvrševanjem javnih pooblastil.

4. 0. RAZMERJA IZVRŠNEGA SVETA IN UPRAVNIH ORGANOV DO DRUGIH ORGANOV, ORGANIZACIJ IN OBČANOV

4. 1. Razmerja upravnih organov do skupščine občine

227. člen

Razmerja upravnih organov do skupščine občine temeljijo na njihovi odgovornosti za stanje na področju, za katerega so

ustanovljeni in na odgovornosti za druge funkcije upravnih organov.

Upravni organi so se dolžni ravnati po smernicah skupščine občine.

Upravni organi so dolžni poročati skupščini občine vsaj enkrat na leto o izvajanju določene politike, izvrševanju odlokov, drugih predpisov in splošnih aktov, ki jih je sprejela skupščina občine, o stanju in razvoju na posameznih področjih ter ji predlagati ustrezne ukrepe.

Zaradi odgovornosti za področje, za katero so ustanovljeni, imajo upravni organi pravico in dolžnost predložiti v obravnavo zborom skupščine občine pomembnejša vprašanja s teh področij. Po naročilu skupščine ali posameznega zbora so upravni organi dolžni raziskati stanje na posameznem področju oziroma proučiti določeno vprašanje.

O vprašanjih, pobudah in predlogih, ki jih dajo skupščini občine, si upravni organi predhodno pridobijo načelno stališče in mnenja izvršnega sveta.

O izvrševanju svojih dolžnosti do skupščine občine obveščajo upravni organi izvršni svet.

228. člen

Upravni organi zagotavljajo pogoje za delovanje delegacij in delegatov v skupščini občine in skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti, kadar te enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine občine s tem, da pripravljajo potrebna gradiva, obravnavajo njihove predloge in pobude ter dajejo odgovore na njihova vprašanja.

Delegatska gradiva morajo biti pregledna, razumljiva, z nakazanimi možnimi različicami odločitev in njihovih posledic. Omogočiti morajo dajanje mnenj, pripomb in predlogov, seznanjati delegate s predpisi, ki jih pripravljajo za skupščino občine in z izhodišči za reševanje vprašanj, ki jih ti predpisi urejajo.

Upravni organi zagotavljajo pogoje v smislu prejšnjega odstavka tudi za delovanje skupin delegatov za delegiranje delegatov v zbor združenega dela in zbor občin skupščine Socialistične republike Slovenije.

229. člen

Upravni organi so dolžni na zahtevo skupščine ali izvršnega sveta izvajati organizacijske, kadrovske in druge ukrepe za zagotovitev učinkovitega izvajanja del in nalog, začeti postopek za odvzem pooblastil delavcem, ki nezakonito, nesmotno in nepravčasno opravljajo naloge, ki so jim bile s posebnimi pooblastili poverjene.

4. 2. Medsebojna razmerja upravnih organov in izvršnega sveta

230. člen

Izvršni svet nadzoruje delo upravnih organov. Pri tem lahko razveljavi akt izven upravnega postopka, ki ga je izdal upravni organ v nasprotju z zakonom, drugim predpisom ali splošnim aktom skupščine občine oziroma aktom izvršnega sveta.

Upravni organi morajo obveščati izvršni svet o svojem delu, mu poročati o izvajanju politike in izvrševanju zakonov, predpisov in drugih splošnih aktov ter načelnih stališč in smernic skupščine občine in izvršnega sveta.

Upravni organi morajo obveščati izvršni svet o stanju na področju, za katerega so ustanovljeni in mu na njegovo zahtevo dati podatke, poročila in mnenja oziroma raziskati stanje na posameznem področju ali proučiti posamezno vprašanje. Pri svojem delu so se upravni organi dolžni ravnati po načelnih stališčih in smernicah izvršnega sveta. Izvršni svet je dolžan na zahtevo upravnih organov zavzeti načelna stališča do posameznih vprašanj s področja dela upravnega organa.

231. člen

Izvršni svet je dolžan ugotoviti dejansko stanje, kadar skupščina občine, njen organ ali družbenopolitična organizacija opozorijo na nepravilnosti v delu upravnega organa.

Izvršni svet začne postopek za oceno njegovega dela ali pa, če je potrebno, za oceno strokovnosti posameznih odgovornih oseb ter ustrezno ukrepa.

O svojih ugotovitvah in ukrepih obvesti izvršni svet organ, ki je opozoril na nepravilnosti.

4. 3. Medsebojna razmerja upravnih organov

232. člen

Medsebojna razmerja upravnih organov temeljijo na pravicah in dolžnostih, določenih v ustavi, zakonu in statutu ter na sodelovanju in medsebojnem obveščanju in dogovarjanju.

Če upravni organ neutemeljeno odkloni sodelovanje, obvesti upravni organ, ki mu je bilo sodelovanje odklonjeno, o tem izvršni svet.

Upravni organi sodelujejo med seboj v vprašanih skupnega pomena, usklajujejo programe dela, izmenjujejo izkušnje, mnenja, podatke in obvestila, ustanavljajo skupna delovna telesa, organizirajo skupna posvetovanja in sestanke ter druge oblike medsebojnega sodelovanja.

233. člen

Če nastane spor o pristojnosti oziroma je sporno drugo vprašanje med upravnimi organi, morajo to sporočiti izvršnemu svetu, ki odloči v sporu o pristojnosti oziroma da smernice za rešitev zadeve.

Izvršni svet odloča o izločitvi funkcionarja, ki vodi upravni organ.

234. člen

Upravni organi sodelujejo in se dogovarjajo z upravnimi organi drugih družbenopolitičnih skupnosti o vprašanih skupnega pomena, dajejo pobude, izmenjujejo izkušnje, usklajujejo akcije in razvijajo druge oblike sodelovanja.

235. člen

Izvršni svet in upravni organi se pri opravljanju zadev iz svoje pristojnosti povezujejo z organizacijami združenega dela, krajevnimi skupnostmi, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, družbenopolitičnimi organizacijami in družbenimi organizacijami ter združenji.

Izvršni svet in upravni organi morajo omogočati samoupravnim organizacijam in skupnostim iz prejšnjega odstavka, da izrazijo svoje stališče, mnenja, pobude in predloge o vprašanih, za katera so zainteresirane in da na drug način prispevajo k reševanju teh vprašanj.

4. 4. Razmerja izvršnega sveta in upravnih organov do družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij in društev

236. člen

Izvršni svet in upravni organi obveščajo družbenopolitične organizacije o stanju in pojavih, ki so jih ugotovili v občini oziroma na posameznih področjih družbenega življenja v občini, ki imajo pomen za uresničevanje družbene vloge teh organizacij.

Izvršni svet in upravni organi obveščajo družbenopolitične organizacije o vprašanih, ki imajo pomen za spremljanje dela ter vplivanje družbenopolitičnih organizacij na njihovo delo, proučujejo njihove pobude, mnenja, pripombe in predloge ter jih obveščajo o sprejetih ukrepih in posledicah teh ukrepov.

237. člen

Izvršni svet in upravni organi sodelujejo z družbenimi organizacijami in društvi v vprašanih, ki imajo pomen za uresničevanje ciljev interesnega združevanja delovnih ljudi in občanov ter za zagotovitev opravljanja družbenih zadev, ki so jim poverjene. Predstavniki izvršnega sveta in upravnih organov se na povabilo udeležujejo sej družbenih organizacij in društev.

Izvršni svet in upravni organi pri tem obveščajo družbene organizacije in društva o vprašanih s svojega delovnega področja, obravnavajo njihova mnenja, predloge in pobude ter jim sporočajo svoja stališča o njih.

4. 5. Razmerja izvršnega sveta in upravnih organov do samoupravnih organizacij in skupnosti

238. člen

Razmerja izvršnega sveta in upravnih organov do organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti temeljijo na pravicah in dolžnostih, določenih v ustavi, zakonu in statutu občine ter v na zakonu temelječem odloku skupščine občine ter na mesedbojnem sodelovanju, obveščanju in dogovarjanju.

239. člen

Izvršni svet in upravni organi sodelujejo z organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in krajevnimi skupnostmi ter drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi predvsem pri družbenem planiranju in nosilec planiranja nudijo strokovno pomoč. Opravljajo nadzorstvo nad zakonitostjo dela samoupravnih organizacij in skupnosti, predlagajo in izvajajo ukrepe za razvoj odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka ter ukrepe za družbeno varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine.

Organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in krajevnih skupnosti ter druge samoupravne organizacije in skupnosti so v skladu z zakonom dolžne izvršnemu svetu in upravnemu organu na njuno zahtevo pošiljati podatke in obvestila s področja njihove dejavnosti.

Organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in krajevnih skupnosti ter druge samoupravne organizacije in skupnosti vabijo predstavnike izvršnega sveta oziroma upravnih organov na tiste seje svojih teles, na katerih obravnavajo vprašanja, ki bi lahko vplivala na odgovornost izvršnega sveta za stanje v občini oziroma odgovornosti upravnega organa za stanje na področju, za katerega je ustanovljen.

240. člen

Izvršni svet in upravni organi sodelujejo s samoupravnimi interesnimi skupnostmi v občini o vseh vprašanih skupnega pomena, še posebej pa v zadevah, o katerih skupščina samoupravnih interesnih skupnosti odločajo enakopravno v zborih skupščine občine.

Sodelovanje med upravnimi organi in organi samoupravnih interesnih skupnosti se uresničuje predvsem z usklajenim programom dela, izmenjavo mnenj, izkušenj in pobud, usklajevanjem stališč in predlogov, z dogovarjanjem o potrebnih ukrepih, kot tudi z ustanavljanjem skupnih stalnih in občasnih delovnih teles.

Izvršni svet oziroma upravni organ ima pravico in dolžnost opozarjati skupščine samoupravnih interesnih skupnosti na stanje, pojave in gibanja na področju, za katero je ustanovljen, dajati pobude za sklepanje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov s tega področja ter sodelovati pri predlaganju ukrepov skupščini samoupravne interesne skupnosti.

4. 6. Razmerja upravnih organov do delovnih ljudi in občanov

241. člen

Razmerja upravnih organov do delovnih ljudi in občanov temeljijo na zaupanju in medsebojnem sodelovanju, na spoštovanju človekove osebnosti in varovanju ugleda organa.

Upravni organi nudijo delovnim ljudem in občanom pri uresničevanju in izvrševanju njihovih pravic, interesov in obveznosti pred upravnimi organi strokovno pomoč in dajejo potrebne podatke, obvestila in napotke.

242. člen

Upravni organi morajo obravnavati in odgovoriti na vse vloge in predloge, ki jim jih predložijo občani. O vseh zadevah morajo odločati v predpisanih rokih.

5. 0. DRUŽBENI SVETI

243. člen

Zaradi zagotovitve stalnega sodelovanja občinske skupščine in njenih organov z družbenopolitičnimi organizacijami ter vsemi zainteresiranimi in odgovornimi organizacijami in skupnostmi, predvsem pa z znanstvenimi institucijami, znanstveniki in strokovnimi službami in družbenimi organizacijami se ustanovijo v občini družbeni sveti.

Družbeni sveti, kot oblika demokratične priprave odločitev za delegatske skupščine, zagotavljajo demokratično izmenjavo mnenj, družbeno koordinacijo in oblikovanje stališč ter organov in organizacij glede določanja in izvajanja politike na posameznih področjih družbenega življenja in dela v občini ter opravljajo družbeni nadzor nad delom izvršnega sveta in upravnih organov.

Družbeni sveti pripravljajo predloge odločitev za delegatske skupščine ter sprejemajo stališča in smernice v zvezi z določanjem in izvajanjem politike na posameznem področju.

Družbeni svet ustanovi občinska skupščina z odlokom po predhodno sklenjenem družbenem dogovoru med udeleženci družbenega sveta.

244. člen

Družbeni sveti se ustanovijo tudi pri posameznih upravnih organih zaradi obravnavanja vprašanj, ki se nanašajo na izvajanje politike in izvrševanje zakonov in drugih predpisov, kakor tudi zaradi spremljanja dela teh organov in opravljanja družbenega nadzora nad njihovim delom.

X. poglavje

DRUŽBENO VARSTVO SAMOUPRAVNIH PRAVIC
IN DRUŽBENE LASTNINE

245. člen

V občini uresničujejo družbeno varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine v skladu z ustavo, zakonom in tem statutom:

1. občinska skupščina in njej odgovorni organi;
2. temeljno sodišče, sodišče združenega dela in samoupravna sodišča;
3. temeljno javno tožilstvo;
4. organi javne varnosti;
5. organ za vodenje postopka o prekršku;
6. občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja;
7. javno pravobranilstvo.

Oblike in način uresničevanja družbenega varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine določata ustava in zakon.

1. 0. OBČINSKA SKUPŠČINA IN NJEJ
ODGOVORNI ORGANI

246. člen

V okviru pravic in dolžnosti občine obravnava občinska skupščina pri opravljanju družbenega nadzorstva splošna vprašanja glede izvajanja politike in zakonov ter drugih predpisov in aktov glede razpolaganja z družbenimi sredstvi in delitvijo dohodka, kakor tudi glede načina uresničevanja pravic in dolžnosti državnih organov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

Občinska skupščina opravlja družbeno nadzorstvo v sodelovanju z organi upravljanja in organi samoupravne kontrole v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter vpliva na razvijanje odgovornosti in socialističnih norm pri samoupravljanju, poslovanju in razpolaganju z družbenimi sredstvi.

247. člen

Skupščina občine nastopa pri uresničevanju družbenega varstva samoupravnih pravic z začasnimi ukrepi, če nastanejo v organizaciji združenega dela bistvene motnje v samoupravnih odnosih ali so huje prizadeti družbeni interesi ali če organizacija združenega dela ne izpolnjuje z zakonom določenih obveznosti.

Skupščina občine lahko nastopi zoper organizacijo združenega dela z naslednjimi začasnimi ukrepi družbenega varstva:

- odstavi poslovodni organ;
- odstavi posamezne delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi;
- razpusti delavski svet;
- razpusti izvršilni organ;
- začasno omeji uresničevanje določenih samoupravnih pravic delavcev;
- imenuje začasni organ v organizaciji združenega dela;
- odreja še druge, z zakonom določene ukrepe.

Za opravljanje družbenega nadzora imenuje skupščina komisijo za družbeni nadzor.

2. 0. TEMELJNO SODIŠČE, SODIŠČE ZDRUŽENEGA
DELA IN SAMOUPRAVNA SODIŠČA

248. člen

Temeljno sodišče kot organ državne oblasti ter sodišče združenega dela in samoupravna sodišča kot samostojni družbeni organ varujejo svobodo in pravice občanov in samoupravni položaj delovnih ljudi in samoupravnih organizacij ter skupnosti in zagotavljajo ustavnost in zakonitost.

249. člen

Temeljno sodišče spremlja in proučuje družbene odnose in pojave, ki so pomembni za uresničevanje njegove funkcije in daje

občinski skupščini in drugim državnim organom in samoupravnim organizacijam in skupnostim predloge za preprečevanje družbi nevarnih in škodljivih pojavov in za utrjevanje zakonitosti, družbene odgovornosti in socialistične morale.

Temeljno sodišče ima pravico in dolžnost, da v okviru svojega delovnega področja obvešča občinsko skupščino o uporabi zakonov in o problematiki svojega dela.

250. člen

Sodnike in občane, ki sodelujejo pri sojenju v temeljnem sodišču, voli in razrešuje občinska skupščina skupaj z ostalimi občinskimi skupščinami z območja temeljnega sodišča na način, pod pogoji in v postopku, ki je določen z zakonom.

Sodniki in občani, ki sodelujejo pri sojenju v temeljnem sodišču, se volijo za dobo, določeno z zakonom in so lahko ponovno izvoljeni.

251. člen

Sodišče združenega dela in samoupravna sodišča rešujejo spore iz družbeno ekonomskih in drugih samoupravnih odnosov, ki so določeni z ustavo in z zakonom, kot tudi spore, ki jim jih poverijo delovni ljudje v organizacijah združenega dela, v samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, iz njihovih medsebojnih razmerij, ki jih samostojno urejajo ali ki izvirajo iz pravic, s katerimi prosto razpolagajo, če ni z zakonom določeno, da določene vrste sporov rešujejo redna sodišča.

Občani lahko sporazumno poverijo reševanje posameznih sporov o pravicah, s katerimi prosto razpolagajo, poravnalnemu svetu, razsodiščem ali drugim samoupravnim sodiščem, če ni z zakonom drugače določeno.

252. člen

Samoupravna sodišča se ustanavljajo s samoupravnim aktom ali s sporazumom strank, v skladu z ustavo in zakonom, za določene vrste sporov pa z zakonom. Akt o ustanovitvi samoupravnega sodišča določi v skladu z zakonom pristojnost, sestavo, organizacijo in postopek pred tem sodiščem. Samoupravna sodišča se ustanavljajo kot sodišča združenega dela, poravnalni sveti, razsodišča, arbitraže in v drugih oblikah samoupravnih sodišč.

3. 0. TEMELJNO JAVNO TOŽILSTVO

253. člen

Temeljno javno tožilstvo je samostojen državni organ, ki preganja storilce kaznivih dejanj in drugih, z zakonom določenih dejanj, ki so kazniva, uporablja z zakonom določene ukrepe za varstvo interesov družbene skupnosti ter vlaga pravna sredstva za varstvo ustavnosti in zakonitosti.

Temeljno javno tožilstvo opravlja svoje naloge na podlagi ustave in zakona in v skladu s politiko občine, ki je izražena v splošnih aktih občinske skupščine.

254. člen

Temeljno javno tožilstvo spremlja in proučuje družbena razmerja in pojave, ki so pomembni za uresničevanje njegovih nalog in daje občinski skupščini, organom in organizacijam predloge za preprečevanje družbeno nevarnih in škodljivih pojavov ter za utrjevanje zakonitosti in družbene odgovornosti ter socialistične morale.

Temeljno javno tožilstvo ima pravico in dolžnost, da obvešča občinsko skupščino v okviru svojega delovnega področja o uporabi zakonov in splošnih aktov ter o svojem delu.

255. člen

Temeljno javno tožilstvo se ustanovi z zakonom.

4. 0. ORGANI JAVNE VARNOSTI

4. 1. Postaja milice

256. člen

Postaja milice je organ za neposredno opravljanje nalog s področja javne varnosti na območju občine.

257. člen

Na območju občine deluje ena postaja milice. Postaja milice ima lahko oddelke za opravljanje nalog z njenega delovnega področja na določenem območju občine.

Postaja milice oziroma njen oddelek ustanovi in odpravi občinska skupščina s soglasjem z republiškim sekretarjem za notranje zadeve.

Pobudo za ustanovitev in odpravo postaje milice in oddelka lahko da občinska skupščina ali republiški sekretariat za notranje zadeve.

Pri ustanovitvi postaje milice oziroma njenega oddelka je potrebno upoštevati stanje javne varnosti, strukturo in število prebivalstva, gospodarsko in kulturno razvitost, gostoto cestnega prometa, migracijo gibanja, turizem in druge okoliščine, ki so značilne za območje, za katero naj se ustanovi postaja milice.

258. člen

Komandirja postaje milice imenuje brez razpisa in ga razreši občinska skupščina v soglasju z republiškim sekretarjem za notranje zadeve.

Pobudo za imenovanje in razrešitev komandirja postaje milice lahko da občinska skupščina ali republiški sekretariat za notranje zadeve.

259. člen

Komandir postaje milice je odgovoren za svoje delo in delo postaje milice ter njenega oddelka občinski skupščini in republiškem sekretarju za notranje zadeve. Komandir postaje milice poroča občinski skupščini in njenemu izvršilnemu organu, ki je pristojen za notranje zadeve, na njihovo zahtevo ali iz lastne pobude o vprašanjih s področja organizacije in dela postaje milice oziroma oddelka.

260. člen

Denarna sredstva za potrebe postaje milice in njenih oddelkov se zagotovi v občinskem proračunu v skladu z določbami 154. in 155. člena zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah.

4. 2. Uprava javne varnosti

261. člen

Uprava javne varnosti je področni organ republiškega sekretariata za notranje zadeve in opravlja zadeve javne varnosti iz republiške pristojnosti.

262. člen

Načelnika uprave javne varnosti imenuje in razrešuje republiški sekretar za notranje zadeve v skladu z zakonom.

263. člen

Uprava javne varnosti je dolžna dajati občinski skupščini letna poročila o svojem delu in občasne analize o stanju javne varnosti na svojem območju.

5. 0 ORGAN ZA VODENJE POSTOPKA O PREKRŠKU

264. člen

Organ za vodenje postopka o prekršku je samostojen organ občinske skupščine in je za svoje delo odgovoren občinski skupščini.

265. člen

Sodnika za prekrške voli in razrešuje občinska skupščina, ki tudi določi število sodnikov za prekrške.

Sodnika za prekrške se voli za dobo osmih let. Po preteku te dobe pa sme biti ponovno izvoljen.

266. člen

Sodnik za prekrške vodi na prvi stopnji postopek o prekrških. Sodnik za prekrške spremlja in proučuje družbene odnose in pojave, ki imajo pomen za uresničevanje njegove funkcije ter obvešča občinsko skupščino o uporabi predpisov o prekrških in o problemih, ki se pojavljajo pri njegovem delu.

Na zahtevo občinske skupščine je dolžan poročati o svojem delu.

Sodnik za prekrške obvešča organizacije združenega dela in druge organizacije o negativnih pojavih v teh organizacijah, ki jih je ugotovil pri svojem delu.

6. 0. OBČINSKI DRUŽBENI PRAVOBRANILEC SAMOUPRAVLJANJA

267. člen

Občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja kot samostojni organ družbene skupnosti ukrepa in vloga pravna sredstva ter

izvršuje druge, z zakonom določene pravice in dolžnosti, da se uresničuje družbeno varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine.

Občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja začne pred občinsko skupščino, ustavnim sodiščem in sodišči postopek za varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine, kot tudi postopek, da se razveljavijo ali odpravijo sklepi in drugi akti, s katerimi se kršijo samoupravne pravice oziroma je prizadeta družbena lastnina.

Občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja začne postopek za varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine na lastno pobudo in na pobudo delavcev, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij, državnih organov in občanov.

Državni organi in organi samoupravnih organizacij in skupnosti so dolžni dati občinskemu družbenemu pravobranilcu samoupravljanja na njegovo zahtevo podatke in informacije, ki so pomembne za opravljanje njegove funkcije.

268. člen

Občinskega družbenega pravobranilca samoupravljanja imenuje in razrešuje občinska skupščina na način, pod pogoji in v postopku, ki je določen z zakonom.

Sporazumno z drugimi občinami lahko ustanovi občinska skupščina družbeno pravobranilstvo samoupravljanja za več občin.

7. 0. JAVNO PRAVOBRANILSTVO

269. člen

Javno pravobranilstvo je samostojen organ občine, ki uporablja z zakonom določene ukrepe in pravna sredstva, da varuje premoženjske pravice občine, njenih organov in skladov, ki so pravne osebe ter krajevnih skupnosti in ima druge pravice in dolžnosti, določene z zakonom.

Pri izvrševanju svoje funkcije javni pravobranilec spremlja in proučuje družbene odnose in pojave, ki so pomembni za pravno varstvo družbene lastnine ter o pojavih, ki imajo poseben pomen za pravno varstvo družbenega premoženja, in o svojem delu obvešča skupščino občine.

Skupščina občine določi z odlokom organizacijo in financiranje javnega pravobranilstva in lahko ustanovi z drugimi občinami skupno javno pravobranilstvo.

XI. poglavje

ZAKONITOST IN JAVNOST DELA

270. člen

Splošni akti, ki jih sprejme občinska skupščina in njeni organi v mejah pristojnosti, morajo biti v skladu z ustavo socialistične federativne republike in z ustavo socialistične republike Slovenije, z zveznimi in republiškimi predpisi ter s tem statutom.

271. člen

Občinska skupščina lahko razveljavi akt ali zadrži ukrep izvršilnega organa, če meni, da je prekoračil pooblastilo, kršil predpis ali splošne akte občinske skupščine ali pa ni izvajal načrtane politike.

Izvršilni organ lahko razveljavi akt ali zadrži ukrep upravnega organa iz istih razlogov, kot so naštet v prvem odstavku tega člena.

272. člen

Predsednik občinske skupščine zadrži izvršitev splošnega akta ali sklepa skupščine in njenih organov, izdanega izven upravnega postopka, če meni, da ni v skladu z družbenimi interesi in zakonom. Tako zadržani akt ali sklep predloži občinski skupščini, da na prvi seji o njem odloči.

273. člen

Občinska skupščina lahko zadrži izvršitev splošnega akta organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti na območju občine, če meni, da je splošni akt v nasprotju z družbenimi interesi, da ni v skladu z ustavo, veljavnimi zakoni in drugimi samoupravnimi splošnimi akti, s katerimi mora biti v skladu.

Če je občinska skupščina zadržala izvršitev splošnega akta ali sklepa organa upravljanja, mora začeti v osmih dneh od izdaje odločbe o zadržanju postopek pred pristojnim ustavnim sodiščem, če meni, da akt ni v skladu z zakonom, ali pa sodiščem združenega dela, če meni, da gre za neskladnost splošnega akta ali sklepa organa upravljanja z drugimi samoupravnimi splošnimi akti.

274. člen

Zaradi varstva zakonitosti lahko občani opozorijo občinsko skupščino in njene organe na vse splošne akte, ki so jih tudi izdali katerikoli organi na območju občine, če o njih sodijo, da niso v skladu z ustavo, zakoni, s tem statutom in splošnimi akti občinske skupščine in njenih organov.

275. člen

Odloki ter drugi predpisi in splošni akti občinske skupščine in njenih organov se objavljajo v uradnem glasilu – v Skupščinskem Dolenjskem listu.

Odloki in drugi predpisi ter splošni akti začnejo veljati osmi dan po objavi.

Predpisi s področja ljudske obrambe in splošnega ljudskega odpora, ki so določeni kot tajni, začnejo veljati z dnem njihovega sprejema, če s temi predpisi ni drugače določeno. Ti predpisi se ne objavljajo.

Samo v posebno upravičenih razlogih, ki jih določa občinska skupščina oziroma organ, ki izdaja akt, se lahko določi, da odlok ali drug predpis in splošni akt začne veljati pred potekom osmih dni od dneva objave ali istega dne, ko je objavljen.

276. člen

Vsi posamični akti in ukrepi izvršnega sveta, upravnih organov in drugih državnih organov, ki opravljajo izvršilne in upravne zadeve, kot tudi posamični akti organov organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, ki jih izdajajo za izvrševanje javnih pooblastil, morajo temeljiti na zakonu ali na drugem, zakonito izdanem predpisu.

277. člen

Delo občinske skupščine in njenih organov, organov družbenega samoupravljanja in organizacij, ki v občini opravljajo zadeve posebnega družbenega interesa, je javno; ti organi oziroma organizacije morajo obveščati javnost o svojem delu.

Z zakonom, s statuti ali z drugimi splošnimi akti oziroma odlokom občinske skupščine se določijo podatki, ki pomenijo tajnost ali pa se ne smejo objaviti.

Delovni ljudje in občani imajo pravico, da razpravljajo o delu občinske skupščine in njenih organov, organov družbenega samoupravljanja in organizacij ter skupnosti, ki v občini opravljajo zadeve sposobnega družbenega interesa, in da jim dajejo pripombe in predloge neposredno ali po svojih organih in družbenopolitičnih organizacijah.

278. člen

O delu občinske skupščine obveščajo javnost predsednik občinske skupščine, predsedniki zborov, predsednik izvršnega sveta ter o posameznih upravnih organih predstojniki teh organov, vsak torej o delu organa, ki ga predstavlja oziroma vodi. Vsak izmed teh lahko pooblasti za obveščanje javnosti o posamezni ali o več zadevah posamezne funkcionarje ali delavce občinske skupščine, izvršnega sveta in upravnih organov. Samoupravni akti organizacij, ki v občini opravljajo zadeve posebnega družbenega interesa, določa način in delavce, ki so odgovorni in pooblašeni za obveščanje javnosti.

XII. poglavje SPREMENBE STATUTA

279. člen

Predlog, da se začne postopek za spremembo statuta, lahko da vsak zbor občinske skupščine, skupščina samoupravne interesne skupnosti, ki se enakopravno vključuje v skupščinski sistem, izvršni svet in občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Pobudo za spremembo statuta lahko da najmanj deset delegatov v zboru občinske skupščine, svet ali drug ustrezen organ krajevne skupnosti, skupščina samoupravne interesne skupnosti, najvišji samoupravni organ organizacije združenega dela in druge organizacije in skupnosti ali družbenopolitična organizacija.

Predlog ali pobuda morata biti obrazložena.

280. člen

O predlogu ali pobudi za spremembo statuta odločajo vsi zbori občinske skupščine enakopravno.

Če zbori občinske skupščine sprejmejo predlog ali pobudo za spremembo statuta, predložijo predlog statutarne-pravni komisiji, da pripravi osnutek sprememb statuta.

Osnutek sprememb, ki ga pripravi statutarne-pravna komisija, obravnavajo enakopravno vsi zbori občinske skupščine, določijo osnutek sprememb in ga dajo v javno razpravo.

Po končani javni obravnavi predlaga statutarne-pravna komisija vsem zborom občinske skupščine predlog sprememb statuta.

O spremembi in sprejemu statuta odločajo vsi zbori občinske skupščine enakopravno. Sprememba statuta je sprejeta, če zanjo glasujeta dve tretjini delegatov vsakega zbora.

281. člen

Če pri odločanju o spremembi statuta ne pride do soglasja med zbori občinske skupščine, postavijo skupno komisijo, v katero izvoli vsak zbor enako število članov. Skupna komisija pripravi predlog za uskladitev spornih vprašanj.

Če zbori ne sprejmejo sporazumnega predloga skupne komisije, se obravnava predlog na skupni seji zborov. Če se tudi na skupni seji zbori ne zedinijo, se predlog odloži z dnevnega reda.

Po preteku šestih mesecev se da lahko predlog ponovno na dnevni red na zahtevo enega zbora, po sklepu vseh zborov pa lahko že prej.

282. člen

Posamezne določbe statuta se lahko zaračunajo uresničevanja statuta razčlenijo ali dopolnijo s statutarim odlokom.

Statutarni odlok se sprejema po enakem postopku in ima enako veljavo kot sprememba statuta.

XIII. poglavje

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

283. člen

Z dnem uveljavitve tega statuta preneha veljati Statut občine Črnomelj (Skupščinski Dolenjski list št. 20/74) in Statutarni odlok (Skupščinski Dolenjski list št. 11/78).

284. člen

Predpisi in drugi splošni akti, predvideni s tem statutom, se morajo sprejeti najkasneje v roku enega leta po uveljavitvi tega statuta. V istem roku se morajo uskladiti obstoječi predpisi in drugi splošni akti občinske skupščine in njenih organov z določbami tega statuta.

285. člen

Občinski upravni organi nadaljujejo z delom v okviru svojih pristojnosti do sprejema odloka o novi organizaciji občinskih upravnih organov.

286. člen

Ta statut začne veljati osmi dan po objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu.

Po izteku mandata komisije za volitve in imenovanja prevzame njeno vlogo komisija za kadrovske in administrativne zadeve (drugi odstavek 202. člena).

Določbe o komitejih za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito se uporabljajo od uveljavitve novega zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti dalje.

Številka: 020-5/80

Datum: 16. in 17. 7. 1980

Predsednik

skupščine občine Črnomelj:
NIKO POŽEK, dipl. ing., l. r.

Občina Metlika

151.

POPRAVEK IN
DOPOLNILO SKLEPA

V „Sklepu o določitvi zemljišč, ki so namenjena za kompleksno stanovanjsko gradnjo na Vejarju v Metliki“ – Skupščinski Dolenjski list 6-24/1980 z dne 6. 3. 1980, se v 3. členu pri parceli Gornik Gustava, Na Obrh št. 27,

podatek pravilno glasi takole:
št. parcele 2218/9, travnik v izmeri 1.215 m², vl. št. 1679.

V istem členu se sklepu dodajo še:

parc. št. 2218/2, njiva v izmeri 5.524 m², vl. št. 1679, last Gornik Gustava, Na Obrh št. 27. Pri parcelni številki 2218/3, travnik v izmeri 99 m², vl. št. 16, ki je last Žugelj Franca iz Čuril št. 18, pa se doda še njiva v izmeri 5.893 m².

Sekretar skupščine
občine Metlika:

IVAN KOSTELEC, dipl. ing., l. r.